Robert Kostecki

HERBARZ

PASŁĘCKICH URZĘDNIKÓW KRZYŻACKICH

W XIV-XVI WIEKU

Pasłęk 2024
Opracowanie komputerowe herbów
Bogdan Pietrzyk

Zdjęcie wykorzystane na okładce
pochodzi z Kodeksu Manesse

© Copyright by **Robert Kostecki**
Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydanie I

Skład
Robert Kostecki

WSTĘP

W początkowym okresie swojej bytności na terenach zamieszkałych przez etnicznych Prusów, Krzyżacy osiedlali się przeważnie w zdobytych grodach pruskich lub budowali własne warownie, które nie różniły zbytnio od pruskich ani użytym materiałem, ani techniką wykonania.

Podobnie postąpili Krzyżacy w Pasłęku, kiedy w 1237 roku zdobyli drewniano-ziemny gród pruski. Krótko przed 1249 rokiem wybudowali „dom Paslok". Można sądzić, że „dom" panów zakonnych był raczej wzmocnionym grodem drewniano-ziemnym, niż zamkiem kamienno-ceglanym, na którego budowę Krzyżacy zapewne nie mogli sobie jeszcze pozwolić. W trakcie dwóch pierwszych powstań Prusów przeciwko Krzyżakom, warownia pasłęcka przechodziła z rąk do rąk, a podczas trzeciego powstania została przez Prusów doszczętnie spalona wraz z towarzyszącą jej osadą. Kiedy w 1277 roku Zakon ostatecznie zagarnął włość Passaluc, postanowiono wybudować tu ceglany zamek obronny. Do robót przystąpiono około 1280 roku, a budowę zakończono do 1319 roku.

W tym czasie, na terenie Prus Krzyżackich, rozpoczął się proces różnicowania funkcji poszczególnych siedzib krzyżackich, który swój punkt kulminacyjny osiągnął w XIV wieku. W jego rezultacie uformowały się dwie główne kategorie zamków. Jedna z nich obejmowała mniejsze założenia budowlane, które przeznaczano na siedziby niższych urzędników. Drugą natomiast kategorię zamków obejmowało założenie większe. Przeznaczano te zamki na siedziby komturów i zarządzanych przez nich konwentów rycerzy zakonnych.

Konwent powinien liczyć, co najmniej dwunastu rycerzy. Jeżeli ich liczba była niepełna, wówczas nie stanowili oni konwentu. W takim przypadku władzę sprawowali prokurator (niem. Pfleger) lub wójt (niem. Vogt), wyznaczani z najbliższego konwentu przez Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego. Komtura zastępowali też wicekomturzy, tzw. komturzy domowi (niem. Hauskomthure), czy też komturzy zamkowi.

Do 1466 roku w Pasłęku miały swoją siedzibę prokuratorie (niem. Pflege) i wójtostwa (niem. Vogtei). Były jednostkami niesamodzielnymi i dochody musiały przekazywać do Malborka, albo Elbląga. Mimo tego, prokurator i wójt sprawowali sądy w podległej sobie jednostce administracyjnej. W omawianym okresie na zamku pasłęckim przebywało nie więcej jak kilku braci-rycerzy.

Od XIV wieku do Zakonu Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie zaczęto przyjmować wyłącznie osoby z niemieckiego obszaru językowego, a więc także z części dzisiejszej Szwajcarii, Włoch, Austrii, Niderlandów, czy Śląska. Rycerze traktowali Zakon jako „przytułek szlachty niemieckiej". W szeregi Zakonu wstępowali najczęściej młodsi synowie panów wasalnych, praktycznie nie mający szansy na dziedziczenie dóbr po swoich przodkach, a więc nie mogli też specjalnie liczyć na karierę świecką. Stare statuty krzyżackie wyraźnie stwierdzają, że nie wolno było przyjmować do kategorii braci-rycerzy kandydatów nie mogących udowodnić swojego pochodzenia szlacheckiego. Jednak zdarzało się, że rycerzami zakonnymi zostawali synowie patrycjuszy z wielkich miast. Stawało się to za osobistym zezwoleniem Wielkiego Mistrza Zakonu. Od początku XV wieku kandydaci do Zakonu, powinni udowodnić swoje szlachectwo przedstawiając wywód genealogiczny. Ze sporządzonych spisów braci zakonnych, od końca XIV wieku zwanych „panami zakonnymi", można prześledzić skład społeczny tej grupy członków Zakonu. Wśród nich niewielki procent stanowi przedstawiciele arystokracji, czy chociażby znacznych rodów, a większość pochodziła z niebogatych, mniej znanych rodzin rycerskich. Podobne proporcje dają się zauważyć, pośród urzędników krzyżackich w Pasłęku. Ustalono, że było ich ponad dziewięćdziesięciu.

W zamkach konwentualnych, a do takich po 1467 roku można zaliczyć zamek w Pasłęku, „młodzi panowie" (niem. junge Herren), czyli kandydaci do stanu rycerskiego w

Zakonie, odbywali okres próbny zwany probacją. Po odbyciu probacji, w czasie uroczystej ceremonii przyjęcia w szeregi braci-rycerzy przeprowadzanej w kaplicy zamkowej, tarczę z herbem rodowym nowoprzyjętego wieszano na ścianie kaplicy. Spośród innych pomieszczeń zamkowych, rangę kaplicy akcentowano przez szczególnie bogaty wystrój wnętrza, między innymi przez wyposażenie w dekorację malarską i rzeźbiarską. Tarcze herbowe stanowiły tu pożądany akcent zdobniczy i wotywny, a sam akt zaprzysiężenia miał symbolizować zrzeknięcie się przynależności do stanu świeckiego i całkowite oddanie się sprawom Zakonu. Od tej pory tarcze ochronne noszone przez braci-rycerzy nie mogły być ozdobione godłami rodowymi, a jedynie posiadały czarny krzyż na białym polu. Strojem zakonnym był biały płaszcz – opończa z prostym, czarnym krzyżem oraz tzw. „jaka" (niem. Wappenrock), czyli szata bez rękawów zakładana na zbroję, również ozdobiona symbolem czarnego krzyża.

Na przełomie XIX/XX wieku w sali Wielkiego Refektarza na Zamku Średnim w Malborku odtworzono wystrój heraldyczny w postaci herbów wymalowanych na ościeżach okien oraz na drewnianych, obitych płótnem tarczach zawieszonych na ścianach. Z treści dokumentu z 1654 roku dowiadujemy się, że na zamku krzyżackim w Nidzicy znajdowała się „sala Panów Krzyżowych z bogatymi, kolorowymi herbami". Poczty herbowe stanowiły też wystrój malarski kapitularzy pozostałych zamków krzyżackich m.in. w: Królewcu, Ragnecie, czy Judytach . Z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że także w kaplicy zamku pasłęckiego były umieszczone wizerunki tarcz herbowych tutejszych braci-rycerzy. Z uwagi na to, że w latach 1466-1499 roku zamek w Pasłęku stał się konwentualnym, czyli znajdowała się tu samodzielna komturia, wystrój heraldyczny zapewne ozdabiał też ściany kapitularza. Jednak wizerunki herbów musiały ulec zniszczeniu po 29 kwietnia 1520 roku, kiedy to Pasłęk został zdobyty przez wojska polskie. Na prośbę Elbląga, latem 1520 roku król polski nakazał zniszczyć zamek, jednak bez szkody dla miasta. Z Gdańska i Elbląga przybyli robotnicy z kilofami, łopatami i siekierami w celu zburzenia zabudowań zamkowych. Zburzono mur okalający zamek i kościół, a gruzem z rozbiórki zawalono suchą fosę, biegnącą wokół wewnętrznego muru. Zamek został splądrowany i zrujnowany.

Autor

Krzyżacy urzędujący w Pasłęku w 1 połowie XIV wieku

BOVENDEN (także: Bobencze, Bofentyn, Bovenczene, Boventen, Boventhen, Boventhyn, Boventin, itp.) **von Heinrich** (ok.1310-†1359), prokurator pasłęcki (1334); komtur radzyński (1338); komtur toruński (1339-1340); komtur grudziądzki (1347-1351); wielki komtur (1342-1346; 1352-1359).

Był synem Henryka IV von Bovenden i Hildegundy von Stockhausen. Pochodził z rodu rycerskiego, którego siedzibą od połowy XII wieku była miejscowość Boventin położona w Turyngii sześć kilometrów na północ od Getyngii. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z dokumentu króla Ottona Wielkiego z dnia 2 lutego 949 roku. W tym czasie, miejscowość nazywała się Bobbenzunon, później Bobbantun (1141), Bobentun (1170), Bobentum (1191), a wreszcie Boventen. Heinrich von Bovenden został pochowany w Malborku.

Opis herbu: W polu złotym dwa klucze czarne w słup, barkami skierowane do siebie a piórami kluczowymi do góry. W klejnocie dwa klucze czarne skrzyżowane ze sobą. Labry złote podbite czernią.

BUCHWITZ von Heinrich, szafarz (zarządca) pasłęcki (1342, 1349).

Mógł pochodzić z rodu rycerskiego wywodzącego się z miejscowości Buchau w Turyngii w regionie Vogtland. Przedstawiciele tego rodu w XIV wieku dotarli na Dolny Śląsk, gdzie ich siedzibą stał się zamek Buchwitz.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w słup, pole prawe złote, pole lewe czarne. W klejnocie pół gryfa czarnego ze szponami srebrnymi. Labry z prawej złote podbite czernią, z lewej czarne podbite złotem.

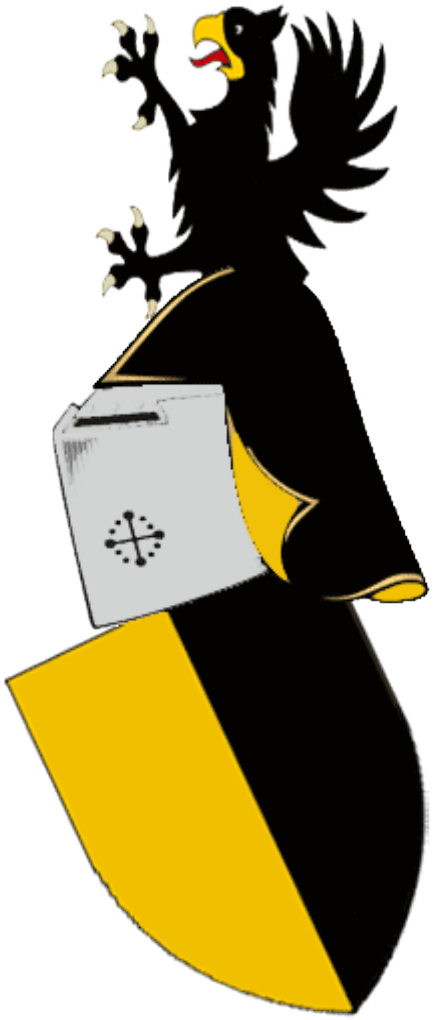

BUSSENBURG (także: Bussinburg, Lussenburg, Lussinburg) **von Ludolf,** prokurator pasłęcki (1335-1337).

Być może pochodził z rodu Truchsess von Waldburg, którego jedna z linii od XIV wieku była związana z zamkiem Bussenburg położonym na górze Bussen w Górnej Szwabii.

Opis herbu: W polu złotym trzy lwy kroczące czarne, jeden nad drugim. W klejnocie poduszka złota z frędzlami czerwonymi, ozdobiona pióropuszem piór pawich. Labry złote podbite czernią.

DIETRICH (także: Theoderich), prokurator pasłęcki (01.07.1329-27.01.1331).

Pochodzenia niezidentyfikowanego.

GEYER Heinrich, komtur domowy radzyński (1306); komtur domowy pasłęcki (1318); kompan [adiutant] komtura elbląskiego i wielkiego szpitalnika (1323).

Słowo Geyer (Geier) określało różne gatunki ptaków drapieżnych, w tym sępa. Jako przydomek było używane przez kilka rodów nie powiązanych ze sobą genetycznie. Heinrich Geyer mógł pochodzić z jednego z rodów frankońskich: Geyer von Geyersberg lub Geyer von Giebelstadt. Członkowie tego drugiego rodu byli ministeriałami hrabiów von Rieneck. Później stali się zaufanymi biskupów Würzburga.

Inni urzędnicy zakonni tego przydomku:
- Wilhelm Geyer, brat w konwencie toruńskim (1437); komtur domowy przezmarski (1476).
- Michael Geyer, brat-rycerz w konwencie lochstackim. Pod dokumentem traktatu toruńskiego z 1466 roku przywiesił pieczęć, w której widnieje głowa jelenia wychylającego się z trawy (bez zbrojby), być może znak piastowanego urzędu nadleśnego (borowego).

Opis herbu rodu Geyer von Giebelstadt: W polu błękitnym srebrna głowa barania o rogach złotych. W klejnocie powtórzone godło. Labry błękitne podbite srebrem.

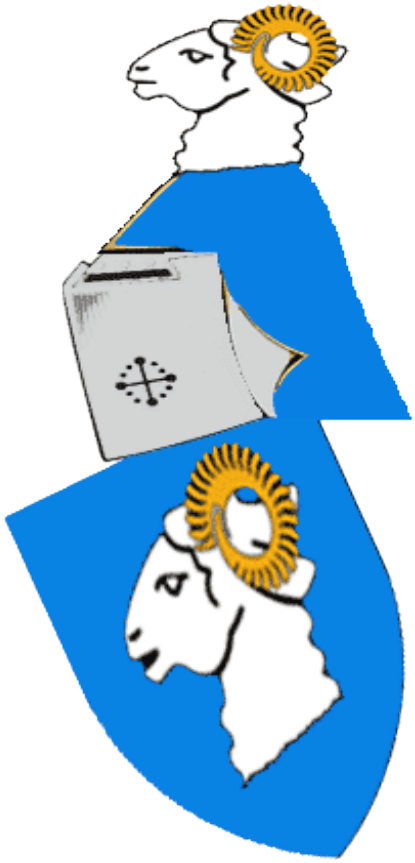

KNIPRODE von Winrych (*ok.1310 Knipprath – †1382 Malbork), kompan prokuratora pasłęckiego (1334); kompan komtura elbląskiego i wielkiego szpitalnika (1334-1336); komtur gdański (1338-1341); komtur bałgijski i komtur natangijski (od 1342); komtur królewiecki (1343-1346); wielki marszałek (1344); wielki komtur (1346-1352); wielki mistrz (1352-1382).

Pochodził z rodu rycerskiego, który swoje nazwisko przybrał od posiadłości Knipprath niedaleko Kolonii w dawnej dzielnicy Monheim nad Renem. Okres panowania Winrycha von Kniprode uważa się za szczyt potęgi państwa Zakonu Krzyżackiego. Podobno był łaskawym panem i władcą, dobrym dla poddanych. Uważany za działającego zawsze na pożytek swoich ziem „przez co pamięć o nim zasłużenie powinna być nieśmiertelna u Boga i ludzi”.

Opis herbu: W polu czerwonym pas srebrny, nad nim dwa gołębie srebrne z nogami i dziobami złotymi, poniżej pasa takiż gołąb. W klejnocie, na czerwonej czapce turniejowej z wyłogiem srebrnym ozdobionej kitą czarnych piór kogucich, gołąb jak w godle. Labry czerwone podbite srebrem.

KOSERITZ (także: Kensewitcz, Kensewitz, Keyswicz, Koswicz, Kuchewicz, Kuchewitz, Kuchwicz, Kuschewicz, Kuschewitz, Kusswitz, Kuswicz, Kusswitz, Kysritz, itp.) **von Konrad**, prokurator pasłęcki (1344, 1349-1354).

Pochodził z rodu rycerskiego von Koseritz wywodzącego się z Miśni i Górnych Łużyc, którego gniazdem była miejscowość Caseritz koło Kamenz. Przedstawiciel tego rodu po raz pierwszy został wymieniony w dokumencie z 1344 roku. Ród uznany za wymarły w 1 połowie XVI wieku.

Opis herbu: W polu błękitnym srebrna głowa bycza na wprost z rogami srebrnymi. W klejnocie głowa bycza jak w godle. Labry błękitne podbite srebrem.

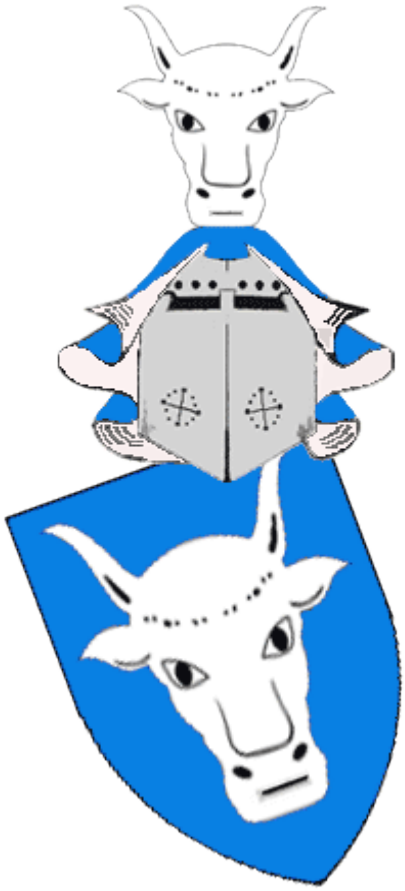

LICKER Heinrich, prokurator pasłęcki (1331-1333).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. G. A. von Mülverstedt uważał, że Heinrich Licker nie był szlachcicem. W takim razie, mógł pochodzić z mieszczańskiej rodziny związanej z Dolną Saksonią. Natomiast J. Voigt twierdził, że Heinrich Licker pochodził z rodu rycerskiego.

Opis herbu (rodziny mieszczańskiej): W tarczy dzielonej w pas - w polu górnym tors męża w czapce, w polu dolnym torsy dwóch mężów. W klejnocie połowa męża jak w godle. Tarcza otoczona labrami. Barwy nieustalone.

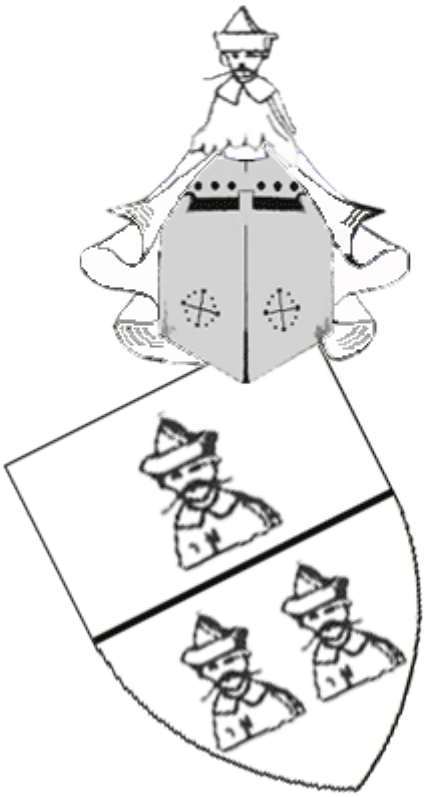

LINDEN von Werner, nadleśny (borowy) pasłęcki (1346, 1349, 1362); nadleśny morąski (1353-1356); wójt morąski (1353-1356), nadleśny elbląski (1360-1365).

Antenatem tego rodu był Tilico (Tiedeman), który przybył do Torunia z westfalskiego Soest. Jego synami byli Werner i Gottfried. Około 1325 roku Tiedeman nabył majątek ziemski Lipa koło Torunia, od którego nazwy ród zaczął się pisać von Linden. Werner von Linden jako nadleśny urzędował w Młynarach, ale był podwładnym prokuratora pasłęckiego.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
Gottfried von Linden, komtur domowy pokarmiński (1365); komtur ragnecki (1371); komtur bałgijski (1371-1374); wielki marszałek zakonu (1374-1379).

Opis herbu: W polu czerwonym złota gałąź lipowa w skos o pięciu listkach, trzech wyrastających u góry i dwóch u dołu. W klejnocie dwie złote gałęzie lipowe w krokiew, prawa z dwoma, lewa z trzema listkami złotymi. Labry czerwone podbite złotem.

SIEGFRIED, komtur gniewski (1309-1311); komtur papowski (1320); prokurator pasłęcki (1328, 1329).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Być może tożsamy z Siegfriedem von Sickte (także: Czikten, Sick, Sicken, Sickte, Sitten), wielkim szpitalnikiem i komturem elbląskim (1332-1343), pochodzącym z Alzacji.

Opis herbu: W polu czarnym rogacina złota w skos. Na hełmie tors mężczyzny w szacie czarnej o kołnierzu srebrnym, na której rogacina złota ostrzem do góry. Labry czarne podbite złotem.

TILE (także: Thileman, Tidemann, Tilemann, Tylemann, Tyle), prokurator i komtur domowy pasłęcki (1326-1328); wójt biskupa warmińskiego (1331).

Pochodzenia niezidentyfikowanego.

Krzyżacy urzędujący w Pasłęku w 2 połowie XIV wieku

BALDERSHEIM (także: Beldensheim, Beldirsheim, Beldersheym, Beldirsheym) **von Hans** (Johann), komtur domowy pasłęcki (1391, 1393).

Zapewne pochodził z frankońskiego rodu ministeriałów, którego gniazdem rodowym była miejscowość Baldersheim koło Würzburga w Szwabii. Na początku XV wieku przedstawiciele tego rodu używali podobnego klejnotu jaki był w herbie rodu Truchsess von Wetzhausen, co wskazuje na istnienie powiązań rodzinnych między tymi rodami.

Opis herbu: W polu srebrnym czerwony pies lub lampart siedzący. W klejnocie dwa rogi bawole, na każdym dwa pasy szachowane srebrno-czerwono, między nimi tors kobiety ukoronowanej w sukni czerwonej. Labry srebrne podbite czerwienią.

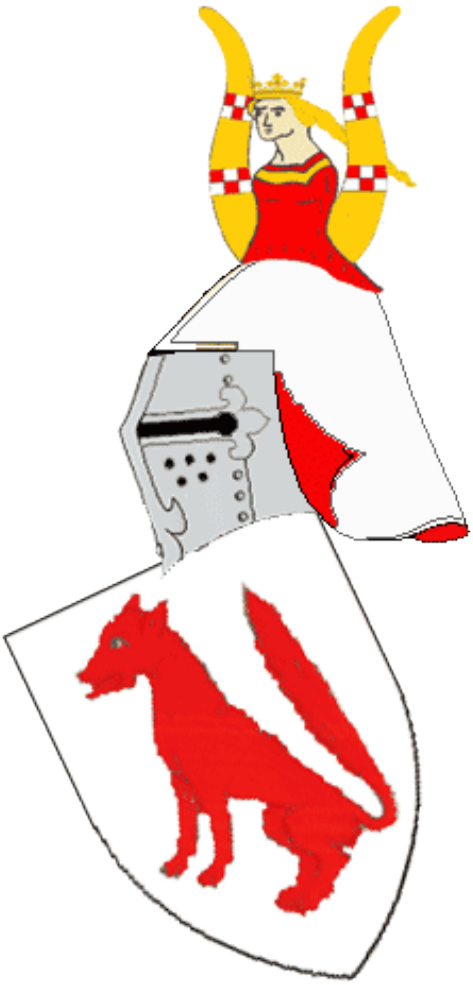

Ród Baldersheim jest mylony z innym, znaczniejszym rodem rycerskim von Bellersheim (także: Beldersheim, Beldersheym, Beldirsheym), którego gniazdem rodowym był zamek w Bellersheim w Hesji.
Z tego rodu pochodził Kuno (Konrad) von Beldersheim, prokurator lasowicki (1391-1394); wójt sztumski (1394-1404) i jednocześnie nadleśny (borowy) w Benowie (1399); komtur bierzgłowski (1404); wyższy kompan wielkiego mistrza (1418-1420); podskarbi (1420-1422); komtur gdański (1422-1428); wielki szpitalnik i komtur elbląski (1429-1432); wielki szatny i komtur dzierzgoński (1432-1434).

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Ludwig von Baldersheim, mistrz krajowy w Prusach (1247-1269).
- Eberhard von Beldersheim, kompan wielkiego szatnego (1371).
- Gernant von Beldersheim, prokurator wystrucki (1381).
- Werner von Beldersheim, wójt tczewski, (1425-1428).
- Wigand von Beldersheim, kompan wójta sambijskiego (1370), prokurator wystrucki (1370-1379); komtur ragnecki (1380-1384).
- Wolfram (Wolf, Wulf) von Beldersheim, kompan komtura dzierzgońskiego (1347-1350); podkompan wielkiego mistrza (1352-1354); nadkompan wielkiego mistrza (1354-1355); komtur gdański (1357-1360); wielki komtur (1360-1374).

Opis herbu: W polu czerwonym pas rycerski srebrny o klamrze złotej, przewleczony przez strzemię złote. Na hełmie tors czerwony jednorożca z rogiem srebrnym. Labry czerwone podbite srebrem.

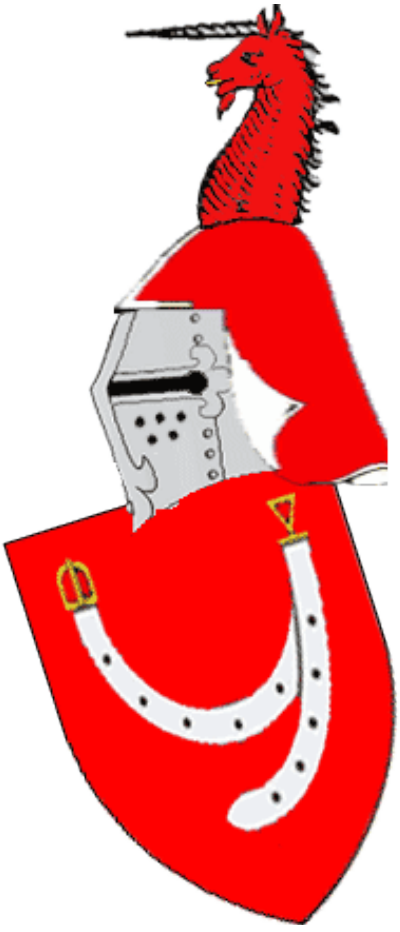

FROBURG (także: Vroburg) **von Hans**, nadleśny (borowy) pasłęcki urzędujący w Młynarach (1373).

Być może tożsamy z Johannem Marschall (Marschalck) von Froburg, wójtem rogoskim (1380-1383); wielkim szatnym i komturem dzierzgońskim (1387-1390). Marschall von Froburg wywodzili się ze starego miśnieńskiego rodu rycerskiego von Schladebach. Od 1228 roku zamek Gnandstein położony obok Kohren-Sahlis stanowił siedzibę tego rodu. W XIII wieku ród otrzymał od margrabiego Miśni dziedziczny urząd marszałka, który z czasem stał się przydomkiem rodowym. Na początku XIV wieku ród osiadł na granicy Saksonii z Turyngią, gdzie znajdował się zamek Frohburg. Od nazwy swojej siedziby nazwali się Marschall von Frohburg.

Opis herbu: W polu srebrnym kratownica czerwona. W klejnocie pomiędzy dwoma srebrnymi rogami bawolimi kolumna czerwona z zatkniętym na jej końcu pękiem czarnych piór kogucich. Labry srebrne podbite czerwienią.

GUSTEDT (także: Gustatis, Gustetis, Gustele) **von Gerwig**, komtur domowy pasłęcki (1395); rybicki elbląski (1398).

Pochodził ze starego rodu wywodzącego się z Dolnej Saksonii, którego istnienie zostało poświadczone w latach 1164-1169. W połowie XIII wieku ród podzielił się na kilka linii. Pierwsza linia uzyskała dobra w okolicach Halberstadt i Oschersleben, druga znajdowała się w Księstwie Lüneburg, trzecia posiadała dobra w Księstwie Grubenhagen, a czwarta w Deersheim w pobliżu Schwanebecker. Pierwsze trzy linie wymarły w późnym średniowieczu.

Opis herbu: W polu złotym trzy czarne haki kotłowe w układzie 2 i 1. W klejnocie dwa czarne haki kotłowe zwrócone ostrzami na zewnątrz. Labry złote podbite czernią.

HUNDELEYN von Walther, komtur domowy pasłęcki (1376, 1380); komtur domowy elbląski (1382-1384).

Być może pochodził z rodu Hund von Hundelin, który w XIII wieku panował w okolicy Wenkheim, położonej w bocznej dolinie rzeki Tauber, gdzie zbudowano niewielki zamek. Poszczególni członkowie tego rodu piastowali wysokie stanowiska w Zakonie Krzyżackim. Ród uznany za wymarły.

Opis herbu: W polu złotym błękitny krzyż kotwiczny, na którym szyja wraz głową charta srebrnego. W klejnocie szyja wraz z głową charta srebrnego z obrożą czerwoną. Labry złote podbite błękitem.

MERHEIM (także: Moerheym, Morchein, Merkheim), **von Thomas** (Mase) (†1410), komtur starogrodzki (1378-1382); komtur świecki (1382-1392); komtur pokrzywiński (1392-1398, 1399-1407); komtur domowy pasłęcki (1398-1399); wielki skarbnik (1407-1410, 1418-1420).

Prawdopodobnie pochodził z bocznej linii rodu von Sponheim, którego korzenie sięgają miejscowości Merheim koło Kolonii w Nadrenii. Thomas von Merheim brał udział w bitwie pod Grunwaldem. Zginął podczas tej bitwy, wraz z licznym pocztem rycerzy, własnej czeladzi oraz zaciężnych, których prowadził pod swoją chorągwią.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Eberhard von Merheim, prokurator i wójt morąski (1360).
- Lambert von Merheim, brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1456).
- Walter von Merheim, kompan wielkiego marszałka (1411, 1412); podkompan wielkiego mistrza (1414-1415); wójt tczewski (1415-1418); komtur gdański (1420-1421).

Opis herbu: W prawym górnym rogu tarczy szachowanej czerwono i złoto - orzeł czarny w polu srebrnym. W klejnocie tygiel szachowany jak w tarczy, w nim zatknięte dwa pęki piór pawich. Labry czerwone podbite złotem.

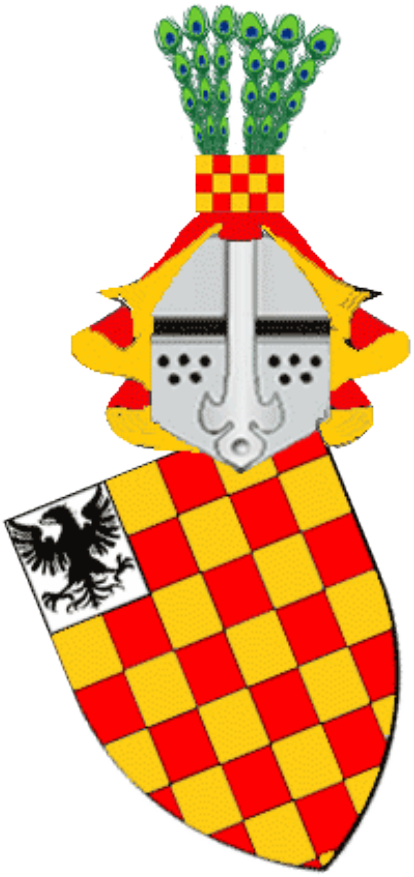

MOWER Heinrich, prokurator szczytnowski (1360-1365); komtur domowy pasłęcki (1367-1371).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Mógł pochodzić z rodu von Maur (także: Mauer, Maurer, Muren), który po raz pierwszy został wspomniany w dokumencie datowanym na lata 1217-1222. Ród posiadał niewielki zamek Maur w Szwajcarii, zbudowany około 1250 roku oraz liczne dobra ziemskie w austriackiej Styrii.

Opis herbu: W polu czerwonym pas srebrny z trzema blankami. Na hełmie pół czerwonego kozła wspiętego. Labry czerwone podbite srebrem.

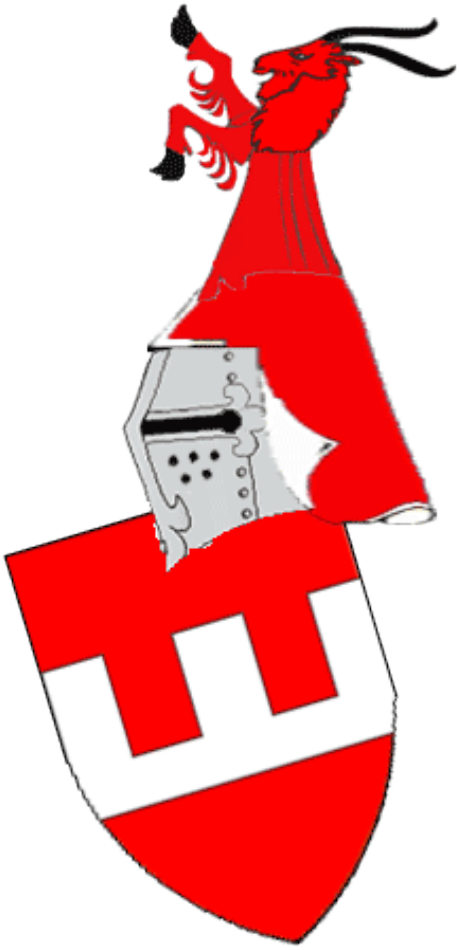

REDERN von Johann (Hans), komtur domowy pasłęcki (1385-1387); komtur starogrodzki (1391); komtur domowy elbląski (1403-1409).

Być może pochodził z rodu von Redern (także: Rödern) z Górnych Łużyc. Pierwsza wzmianka o tym rodzie pojawiła się w dokumencie z 1287 roku. Przedstawiciele rodu osiedlili się na Śląsku.

Opis herbu: W polu błękitnym srebrne koło wozowe. W klejnocie na ogonie pawim koło jak w godle. Labry błękitne podbite srebrem.

Istniał też ród von Redern (także: Rädern, Rödern), który wywodził się z Altmarku w północnej Saksonii-Anhalt. Po raz pierwszy został wymieniony w dokumencie z 1155 roku. Gniazdem tego rodu była miejscowość Rieder położona w górach Harzu. W XIII wieku ród ten podzielił się na kilka linii, których przedstawiciele osiedlili się głównie w Nowej Marchii, Austrii oraz na Śląsku.

Wspólne pochodzenie genetyczne tych dwóch rodów nie zostało potwierdzone.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Dietrich von Rödern, prokurator bytowski (1390-1391).
- Georg non Roder, prokurator tapiawski (1460).
- Hans Reder, wójt biskupa warmińskiego (1475-1478).
- Heinrich von Rödern, członek konwentu bałgijskiego (1325-1332).
- Jacob von Redern, wójt bratiański (1410).

Opis herbu: W polu srebrnym na skosie czerwonym trzy złote gwiazdy pięcioramienne. W klejnocie pół rycerza trzymającego po proporcu srebrnym, z trzecim zatkniętym na hełmie. Na każdym proporcu skos czerwony z gwiazdami jak w godle. Labry srebrne podbite czerwienią.

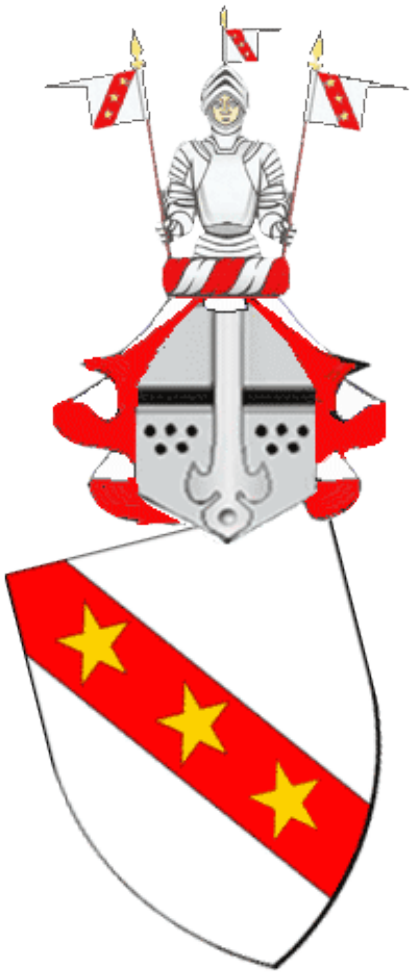

REYNYKE (Reinicke?), kompan komtura domowego Pasłęka (1371).

Pochodzenia niezidentyfikowanego.

RYNACH (także: Reinach, Rheinach, Rinach) **von Jacob**, zarządca folwarku pasłęckiego (1379); komtur młynarski (1352); wójt lęborski (1389); komtur bytowski (1394-1402); wójt bratiański (1402-1405).

Pochodził z rodu wywodzącego się od ministeriałów hrabiów Lenzburga. Ten ród powziął swoje nazwisko od zamku Untere Rinach zbudowanego w miejscowości Burg koło Reinach. Do rodu należały też zamki Obere Rinach (Neuere Rinach) w Herlisbergu oraz Hintere Rinach w Rickenbach.

Opis herbu: W polu złotym czerwony lew wspięty z głową błękitną. W klejnocie pół lwa jak w godle z pióropuszem czerwonym oraz z zatkniętymi w nim pięcioma piórami pawimi. Labry złote podbite czerwienią.

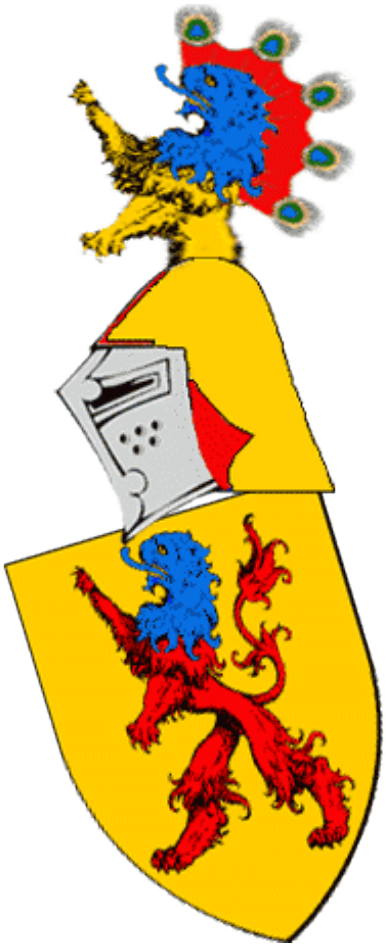

SCHWALMEN (także: Swalm, Swalmen) **von FUCHS Johann**, komtur domowy pasłęcki (1357-1365).

Gniazdem rodu von Schwalmen był zamek Aldenborch lub Naborch w Schwalmen (Swalmen) w Geldrii, położony na północny wschód od Roermund nad rzeką Schwalm, niedaleko jej ujścia do Mozy. Ród ministeriałów Vosken van Schwalmen był młodszą linią rodu van Broeckhuysen. Przydomek Fuchs (pol. lis) nosiło wiele rodów niezwiązanych ze sobą genetycznie. Johann von Fuchs mógł być tożsamy z Johannem Tusken (także: Fulsgin, Furskin, Fusken, Fuskin), komturem domowym pasłęckim (1362). Ród uznany za wymarły na początku XV wieku.

Opis herbu: W polu zielonym głowica gronostajowa cięta w blanki czerwone. W klejnocie narzuta gronostajowa. Labry gronostajowe podbite zielenią.

STETTEN von Berthold, kompan wielkiego szpitalnika i komtura elbląskiego (1378-1380); kompan komtura domowego pasłęckiego (1379).

Pochodził ze Szwabii, ze starego rodu frankońskiego. Za panowania Siegfrieda Zürch de Stetena, w 1140 roku zbudowano zamek Kocherstetten. Zamek Kocherstetten oraz nabyty w 1336 roku zamek Buchenbach stały się siedzibami rodowymi. „Zürch" był przydomkiem członków rodu von Stetten.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Erkinger von Stetten, kompan komtura bałgijskiego (1335-1340).
- Johann von Stetten, prokurator szacki (1428-1428); komtur świecki (1434-1438).
- Marquart von Stetten, komtur domowy bałgijski (1365).
- Zürch von Stetten, komtur domowy biskupa sambijskiego (1309).
- Eberhard von Stetten, kawaler Zakonu Krzyżackiego (od 1406); niemiecki mistrz Zakonu (1441, 1443, 1447).

Opis herbu: W polu srebrnym trzy czerwone topory w słup, w układzie 2 i 1. W klejnocie pół panny w każdej ręce trzymającej topór czerwony. Labry srebrne podbite czerwienią.

TIRALT von Walther, komtur domowy pasłęcki (1383-1384); komtur domowy elbląski (1386-1387).

Pochodzenia bliżej niezidentyfikowanego.

UFFHOLTZ (także: Uffholz) **von Rüdiger**, piwniczy pasłęcki (1379); zarządca młynów w Elblągu (1380).

Być może pochodził z rodu von Uffholtz (także: Hufol, Hufolz Uffholz, Ufholz), ministeriałów opactwa Murbach. Przedstawicieli tego rodu odnotowano już w 1 połowie XII wieku. Kilku z nich nosiło imię Rüdiger [Ruedigerius de Ufholz (1207); Rueggerus de Ufholz (1210)]. Ród powziął swoje nazwisko od nazwy miejscowości Uffholtz w Alzacji, gdzie znajdował się niewielki zamek. Byli tego samego pochodzenia, co ród von Wittenheim.

Herb I Uffholtz: W tarczy dwudzielnej w słup, lewe pole czarne, prawe pole srebrne. W klejnocie szyja wraz z głową osła, z prawej - czarnego, z lewej - srebrnego, z językiem czerwonym. Labry z prawej srebrne podbite czernią, z lewej czarne podbite srebrem.

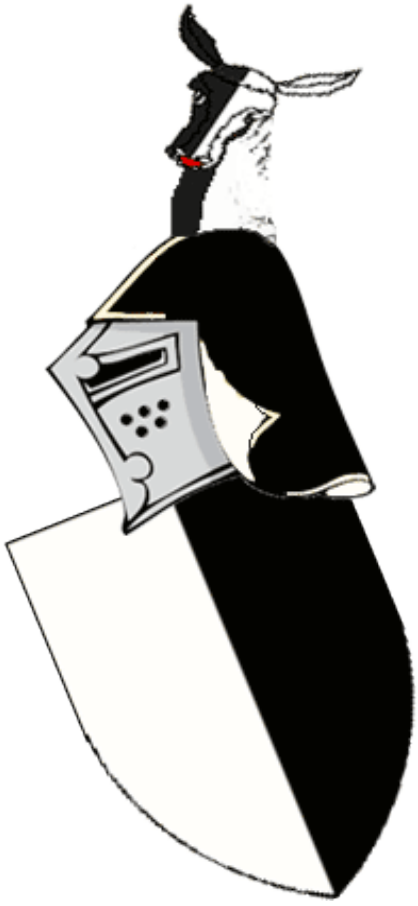

Herb II Uffholtz: W polu błękitnym kroczący lew srebrny z językiem czerwonym. W klejnocie para uszu oślich. Labry błękitne podbite srebrem.

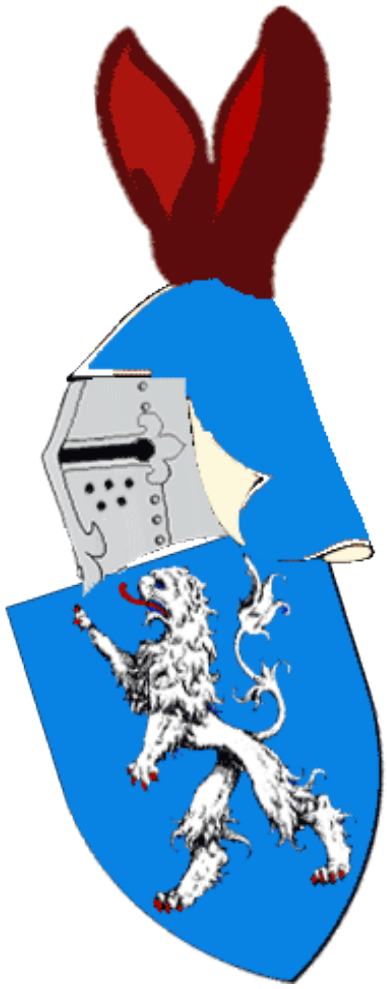

UTTENHOFEN von Goswin, komtur domowy pasłęcki (1371-1373).

Pochodził ze starego rodu frankońskiego, należącego do rycerskiego kantonu Baunach. Obecność tego rodu w regionie Hof jest udokumentowana w latach 1251-1343. Na przestrzeni dziejów ród podzielił się na kilka linii. Poprzez wielokrotne małżeństwa von Uttenhoffen byli spokrewnieni z rodziną von Murring. Chociaż rodzina von Uttenhofen początkowo posiadała jedynie niewielką posiadłość z zamkiem na wzgórzu i lennem w Tauperlitz, kontrolowała ważne trakty na terenach dzisiejszej Frankonii, Górnego Palatynatu i Turyngii. Ród był też w 1328 roku właścicielem lenna zamkowego w Weißenfels.

Opis herbu: W polu czarnym pas srebrny blankowany. W klejnocie pół mężczyzny w szacie czarnej oraz czarnej czapce z zatkniętym na jej końcu pękiem piór kogucich. Labry czarne podbite srebrem.

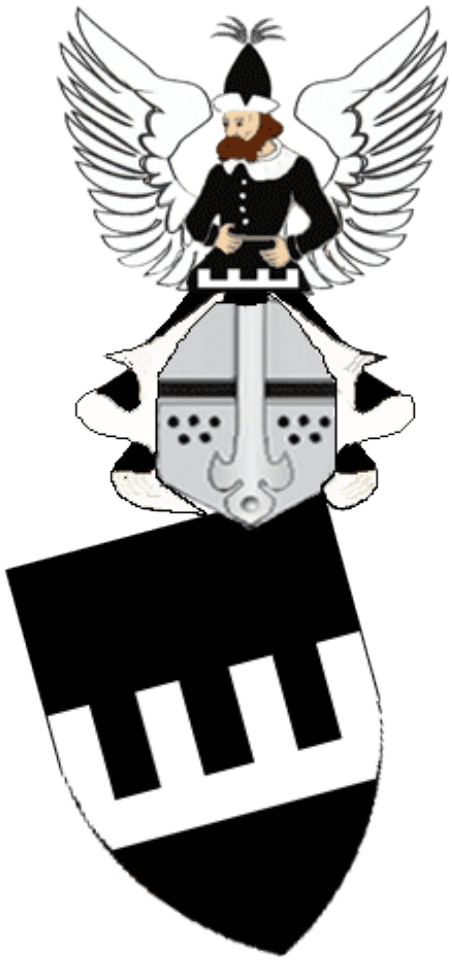

WENKHEIM (także: Vaynkheim, Wengkheim, Wenckheim) **von HUND Wilhelm**, kompan wielkiego szpitalnika i komtura elbląskiego (1383, 1391); komtur domowy pasłęcki (1387, 1389).

Rycerz ten należał do prastarego rodu rycerskiego, którego gniazdem była wieś Gross Wenkheim w Dolnej Frankonii. W XIV wieku ród von Wenkheim posiadał w tym regionie duże posiadłości. Przedstawiciele rodu byli też właścicielami dóbr ziemskich w Rhön-Werra, Steigerwald i Schonungen. Hund był przydomkiem tego rodu. Ród uważany za wymarły.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
Hans (Hannus, Hentze) von Wenkheim (1410).

Opis herbu: W polu złotym dwa skrzydła orle, prawe czarne, lewe czerwone. W klejnocie skrzydła orle jak w godle. Labry z prawej złote podbite czernią, z lewej złote podbite czerwienią.

Krzyżacy urzędujący w Pasłęku w 1 połowie XV wieku

BUTLAR (także: Bottern, Botheln, Butler, Buteler, Buttlar, Buttler, Treusch von Buttlar) **von Apel**, komtur domowy pasłęcki (1415, 1417).

Miał pochodzić z Hesji z pradawnego rodu górnofrankońskiego, którego gniazdem była miejscowość Buttlar położona nad rzeką Ulster w Turyngii. Przedstawiciele rodu po raz pierwszy pojawiają się w dokumentach z 1170 roku, jako ministeriałowie biskupa Fuldy.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
Konrad Buttler, komtur tapiawski i kłajpedzki (1524).

Opis herbu: W polu czerwonym ceber srebrny z trzema obręczami złotymi. W klejnocie trzy pióra strusie, srebrne między czerwonymi. Labry czerwone podbite srebrem.

ERINGSHAUSEN von Konrad, komtur domowy gdański (1425); komtur domowy pokarmiński (1427); komtur domowy pasłęcki (1430).

Udokumentowane korzenie rodu sięgają czasów Karola Wielkiego, który antenatowi tego rodu podarował ufortyfikowany dziedziniec we wsi Bardorf, miejscowości leżącej u podnóża Himmelbergu w opactwie Lorsch. Ród powziął nazwisko od wsi Ehringshausen w Hesji. Pierwotnie wieś ta nosiła nazwę Iringeshusen (1284) lub Iringshusen (1320).

Opis herb: W tarczy dwudzielnej w słup, w prawym polu złotym dwa pasy czerwone, w lewym polu czerwonym pół orła złotego. W klejnocie czerwona głowa orla. Labry czerwone podbite złotem.

FRYDINGEN (także: Fredungen, Trydingen) **von Wilhelm**, komtur domowy elbląski (1403, 1404); komtur domowy pasłęcki (1409, 1414).

Korzenie rodu von Frydingen sięgają Badenii-Wirttembergii i zamku Friedinger usytuowanego na szczycie wzgórza Hegau w pobliżu miasta Singen, położonego nad Jeziorem Badeńskim. W 1200 roku przedstawiciele rodu von Frydingen stali się wasalami opata w Reichenau, otrzymując od niego szereg przywilejów. Jednak już w XV wieku rozpoczął się upadek znaczenia tego rodu.

Opis herbu: W polu błękitnym skos srebrny, na nim złoty lew kroczący z językiem czerwonym. W klejnocie pióropusz z piór łabędzich, po prawej złotych, po lewej czarnych. Labry błękitne podbite złotem.

KRUGE von Johann, piwniczy elbląski (1416); rybicki elbląski (1429, 1439); mistrz młynarski pasłęcki (1446, 1451).

Pochodził ze Starej Marchii, być może z rodu von Krug (także: Croghe, Krog, Krogh, Kroghe, Kroge, Krough, itp.). Ród ten wywodził się z Dolnej Saksonii, a pierwotnie z obszaru arcybiskupstwa Bremen-Verden. Pierwsza wzmianka o tym rodzie pochodzi z XIII wieku.

Opis herbu: W polu błękitnym twierdza srebrna o dwóch basztach zwieńczonych chorągwiami złotymi i murze blankowanym z zatkniętymi czterema złotymi gwiazdami sześciopromiennymi. W klejnocie pomiędzy dwoma błękitno-srebrnymi skrzydłami orlimi pół srebrnego psa gończego w obroży złotej. Labry błękitne podbite złotem.

POTENDORF (także: Pottendorf) **von Heinrich**, nadleśny (borowy) kadyński (1397, 1403); kompan wielkiego szpitalnika i komtura elbląskiego (1398-1399, 1403); nadleśny (borowy) pasłęcki (1403); wójt sztumski (1404-1411); komtur domowy malborski (1411-1414).

Pochodził z Nadrenii, ze starego rodu Aribonen. W XI wieku jeden z członków tego rodu osiedlił się w Dolnej Austrii, w prowincji Burgenland. Tam też wybudował zamek. W pobliżu zamku powstała osada, która około 1090 roku przekształciła się w wieś. Pierwotnie nosiła nazwę Potodorf, którą później przekształcono na Pottendorf. Istniejący tu w średniowieczu zamek był ważną twierdzą graniczną i częścią linii obronnej wzdłuż rzeki Litawy. W bitwie grunwaldzkiej Heinrich von Pottendorf walczył w szeregach chorągwi Wielkiego Komtura, wystawionej przez wójtostwo sztumskie. Musiał ocaleć, skoro w 1411 roku występował jako komtur domowy malborski.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w pas, w górnym polu błękitnym pół lwa srebrnego z językiem czerwonym, pole dolne czerwone. W klejnocie dwa rogi myśliwskie złote, każdy ozdobiony czterema chorągiewkami czerwonymi. Labry z prawej błękitne podbite srebrem, z lewej czerwone podbite srebrem.

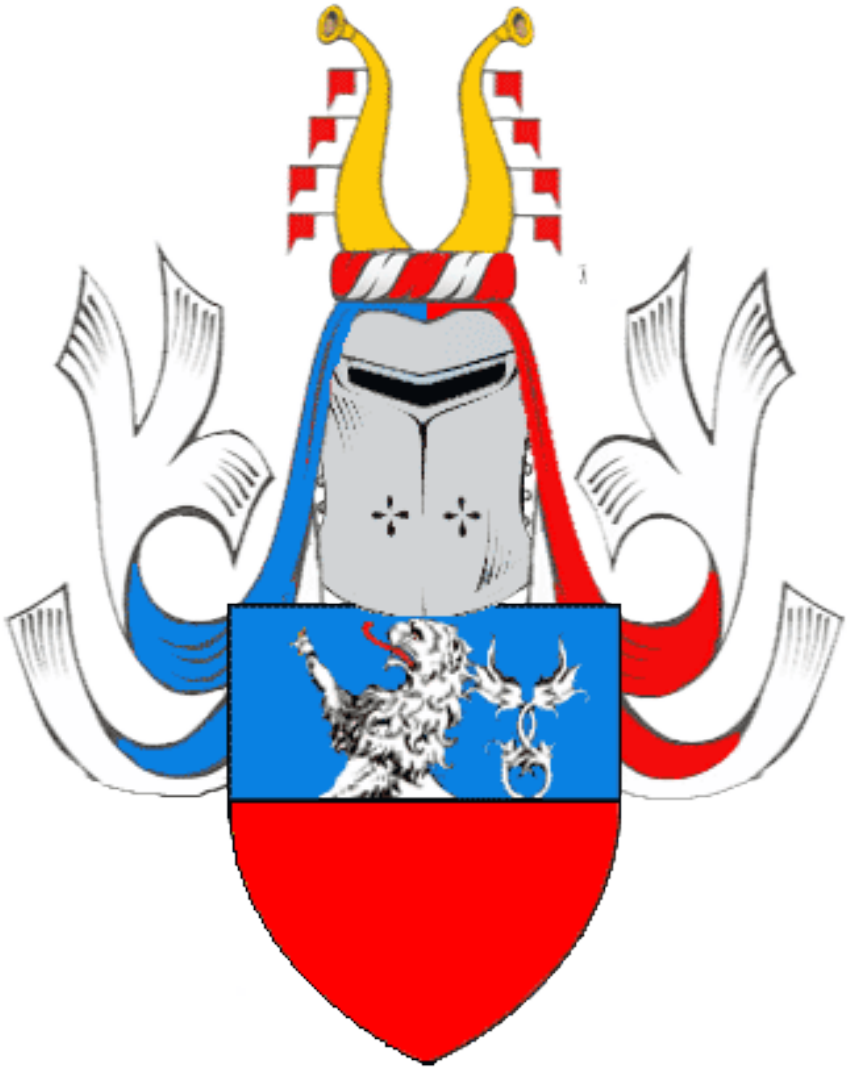

SEBEN von Siegmund, komtur domowy pasłęcki (1443).

Wywodził się ze starego rodu z południowego Tyrolu, którego pierwotną siedzibą był górski zamek Branzoll położony koło klasztoru Säben nad rzeką Eisach.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Christoph von Seben, brat-rycerz w konwencie przezmarskim (1484); brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1453, 1454).
- Heinrich von Seben, komtur kłajpecki (1490-1497).

Opis herbu: W polu czerwonym cztery kliny srebrne w słup. W klejnocie kołczan czerwony w kliny srebrne, w którym zatknięty pióropusz piór strusich. Labry czerwone podbite srebrem.

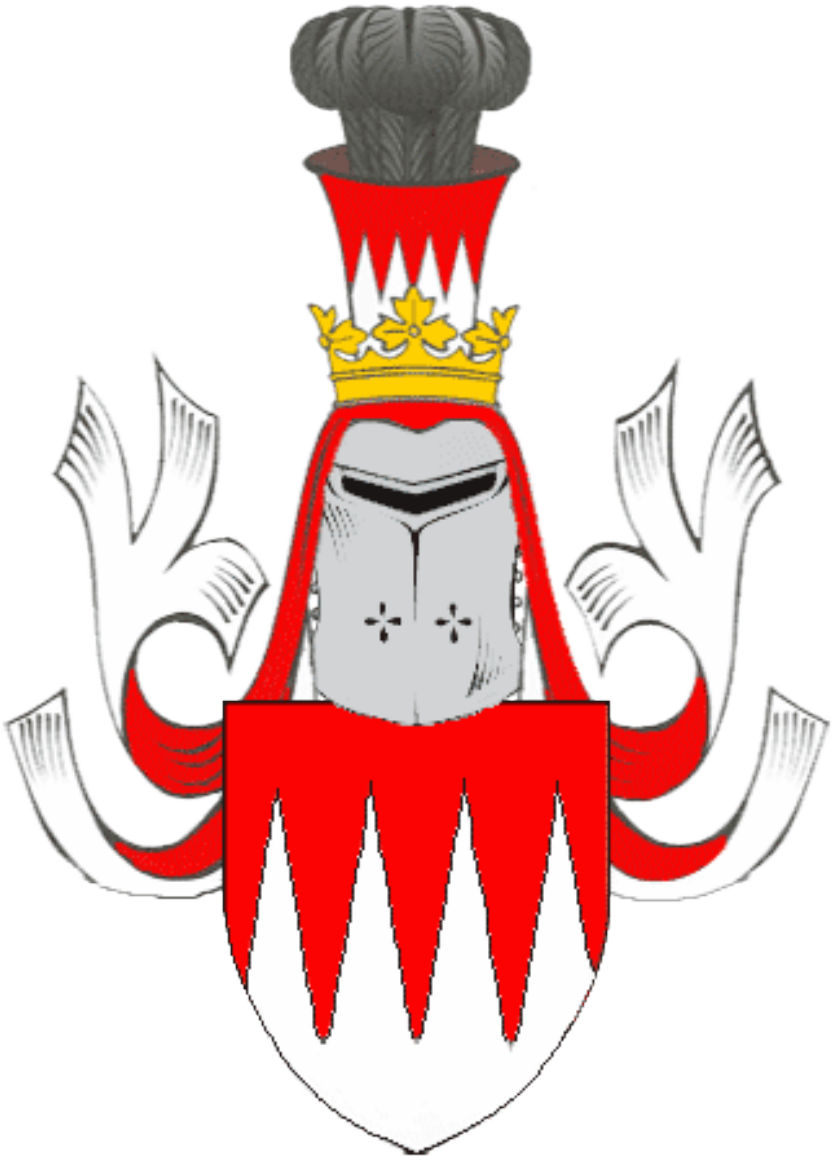

WALTERSHAUSEN (także: Waltrishusen) **von Karl** (Hanke)**,** komtur domowy pasłęcki (1402, 1407); komtur golubski i kowalewski (1410, 1411).

Pochodził z Dolnej Frankonii z miejscowości Waltershausen. Jak głosi legenda około 830 roku księżniczka galijska o imieniu Waltrat, wydalona z Bawarii, osiedliła się w Hohenrod. To od jej imienia miejscowość Hohenrod miała otrzymać nazwę Waltrathausen. Od XIII wieku notuje się tu przedstawicieli rycerskiego rodu von Waltershausen, który wymarł w 1448 roku.

Opis herbu: W polu czarnym złoty lew wspięty w koronie złotej oraz z językiem czerwonym. W klejnocie pół lwa jak w godle. Labry czarne podbite złotem.

WATH (także: Wathe) **der von Eberhard**, komtur domowy elbląski (1439-1441); komtur domowy pasłęcki (1441).

Miał pochodzić z Turyngii. Gniazdem tego rodu był zamek Wath, położony w pobliżu St. Gallen w Szwajcarii.

Opis herbu: W polu srebrnym czarny gryf wspięty z językiem czerwonym oraz z obrożą i łańcuchem złotymi. W klejnocie pół gryfa jak w godle. Labry srebrne podbite czernią.

Krzyżacy urzędujący w Pasłęku w 2 połowie XV wieku

ANGELOCH (także: Angelach, Angelloch) **von Philipp**, brat-rycerz konwentu elbląskiego (1451); kompan wielkiego mistrza (1470-1473); komtur pasłęcki (1473-1484).

Philipp von Angeloch pochodził ze starego frankońskiego rodu von Braubach, którego gniazdem była miejscowość Braubach położona na południe od Koblencji. W 1 połowie XV wieku kilku przedstawicieli tego rodu wstąpiło do Zakonu Maltańskiego i do Zakonu Krzyżackiego. Ród von Angelach-Braubach wymarł na początku XVII wieku.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Philipp von Angeloch, prokurator ełcki (1420).

Opis herbu: W polu szachowanym złoto-srebrno pas czerwony. W klejnocie, pomiędzy dwoma złotymi halabardami, czerwona czapka stożkowa z wyłogiem srebrnym zwieńczona kulą złotą ozdobioną pękiem czarnych piór kogucich. Labry z prawej złote podbite czerwienią, z lewej srebrne podbite czerwienią.

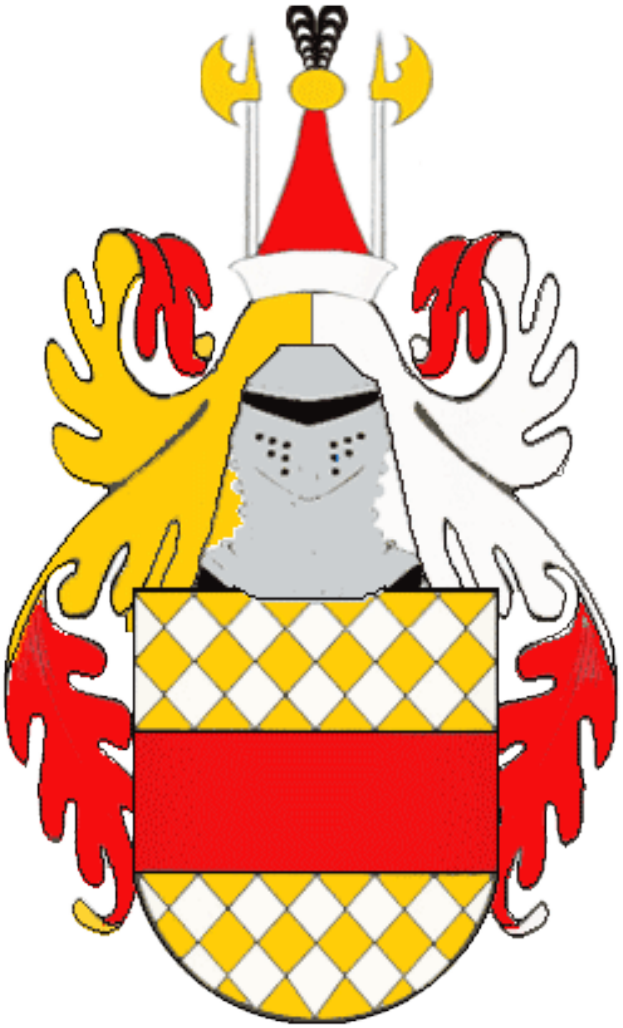

BAYTICH Dietrich, brat-rycerz konwentu pasłęckiego (1475).

Pochodzenia niezidentyfikowanego.

BUXDORF (także: Bocksdorf, Boxdorf, Buchsdorf, Buckensdorf, Bugsdorf) **von Nickel**, komtur domowy pasłęcki (1494, 1495).

Wywodził się z rodu saskiego, wasali panów Ileburga. W końcu XIII wieku przedstawiciele tego rodu pojawili się w Dolnych Łużycach, gdzie ulegli dużemu rozrodzeniu. Linia męska rodu wymarła w 1821 roku.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Kaspar von Boxdorf, kompan komtura królewieckiego (1491), prokurator miłomłyński (1492-1494).

Opis herbu: W polu srebrnym czerwona głowa barania ze złotymi rogami. W klejnocie głowa jak w godle. Labry srebrne podbite czerwienią.

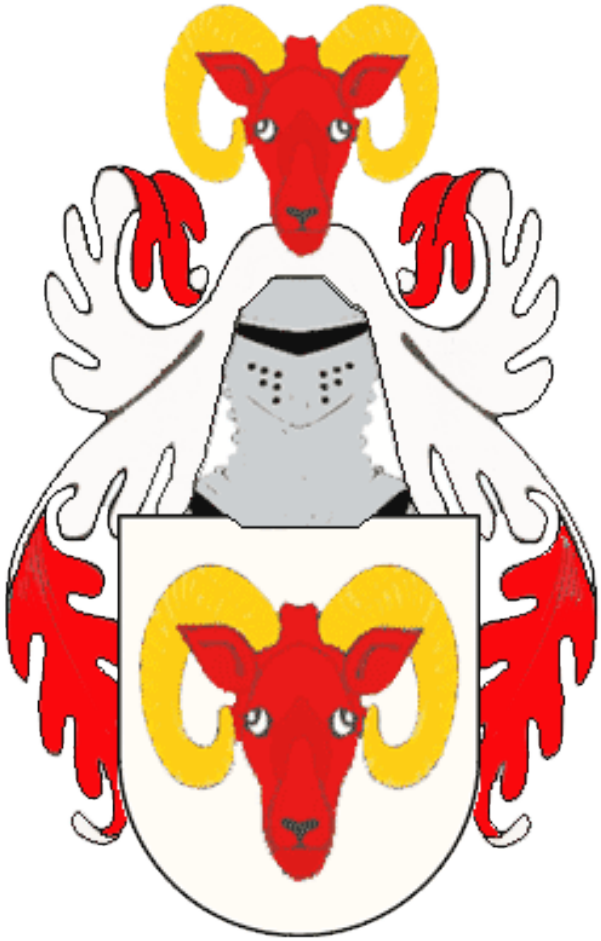

COLLENBERG von RÜDT Philipp, brat-rycerz konwentu pasłęckiego (1483).

Miał pochodzić z rodu bawarskiego, który od 1250 roku swoją siedzibę miał w Collenburgu we Frankonii. Wipertus von Rüdenau otrzymał w lenno Collenburg od Zakonu Krzyżackiego. Uważa się go za protoplastę rodów Rüdt von Bödigheim i Rüdt von Collenberg.

Opis herbu: W polu czerwonym głowa srebrnego psa obronnego z językiem czerwonym i obrożą czarną nabijaną kolcami. Na hełmie tors psa jak w godle. Labry czerwone podbite srebrem.

DALHEIM (także: Thalheim) **von Bernhard**, komtur domowy pasłęcki (1491-1492).

Przedstawiciele tego rodu dziedziczyli w Talheim koło Heilbronn w Wirtembergii. Około 1180 roku zbudowali w Talheim zamek, który stał się ich siedzibą rodową. Dobra Talheim w drodze dziedziczenia zostały podzielone między kilku spadkobierców.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w pas, pole dolne czarne, pole górne srebrne na nim czerwony pas blankowany. W klejnocie pas jak w godle spinający dwa czarno-srebrne rogi bawole. Labry czarne podbite srebrem.

DOBENECK (także: Daubeneck) **von Jobst**, szpitalnik pasłęcki (1468).

Pochodził z rodu, który miał wywodzić się z Górnej Frankonii w krainie Vogtland. Był to ród ministeriałów wójtów Weidy, Gery i Plauen. Rodowy zamek Dobeneck położony koło miasta Rehau, po raz pierwszy został wymieniony w 869 roku. Za antenata rodu uważa się Hansa von Dobeneck (1314). Ród von Dobeneck był też notowany w Saksonii, Wirtembergii i Prusach.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Frederich von Dobeneck, w konwencie ostródzkim (1299-1328).
- Hans von Dobeneck, prokurator nidzicki (1432); komtur domowy toruński (1434); komtur nieszawski (1434-1435); wójt nowomiejski (1435-1438); komtur kowalewski i wójt lipienecki (1438-1442); wójt tczewski (1446); wójt nowomiejski (1448-1450); wójt świdwiński (1450-1455); kompan wójta bratiańskiego (1466).
- Heinrich von Dobeneck, w konwencie ostródzkim (1322).
- Ludwig von Dobeneck, prokurator szacki (1428).

Opis herbu: W polu srebrnym czerwony hełm szturmowy. W klejnocie hełm jak w godle zwieńczony pękiem czarnych piór kogucich. Labry srebrne podbite czerwienią.

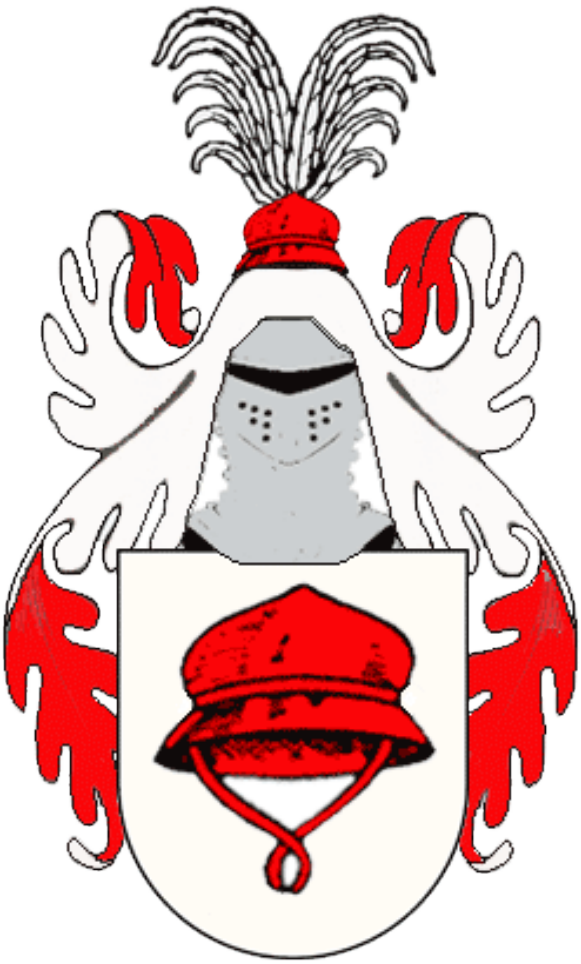

DRAHE (także: Drohe, Trahe, Trohe, Troye) **von Emmerich,** komtur ostródzki (1480-1488); komtur pasłęcki (1489-1492).
Ród, z którego pochodził, należał do tzw. szlachty odwiecznej, a jego przedstawiciele posiadali majątki w krainie Wetterau w Hesji. Na początku XVI wieku przedstawiciele tego rodu nabyli znaczne posiadłości ziemskie, szczególnie w Sambii i w ziemi prabuckiej. Ród ten wymarł w 1 połowie XVII wieku.
Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Bernhart von Drahe, prokurator kętrzyński (1484).
- Heinrich von Drahe, komtur bałgijski (1419-1424).
- Helferich von Drahe, komtur ragnecki (1410-1412); komtur pokarmiński (1412-1416, 1424-1427); komtur gdański (1416-1418); prokurator międzyłęski (1427); prokurator lochsztacki (1443-1446).
- Michael von Drahe, wójt biskupa pomezańskiego (1510, 1521-1523); namiestnik kętrzyński (1513); namiestnik zastępujący komtura pasłęckiego (1514-1515/1516); zastępujący wójta sambijskiego (1517); zastępujący prokuratora pruskoiławskiego (1518); komtur królewiecki (1525).
- Simon von Drahe, podkompan wielkiego mistrza (1481-1483); nadkompan wielkiego mistrza (1483-1484), prokurator szczytnowski (1492); komtur pasłęcki (1492-1499); wielki komtur (1499-1514).

Opis herbu: W polu czarnym trzy srebrne liście lilii wodnej w roztrój. Na hełmie dwa czarne skrzydła orle w słup, na każdym liście lilii wodnej jak w godle. Labry czarne podbite srebrem.

DRAHE, (także: Drohe, Trahe, Trohe, Troye) **von Simon**, podkompan wielkiego mistrza (1481-1483); nadkompan wielkiego mistrza w latach (1483-1484); prokurator szczytnowski (1492); komtur pasłęcki (1492-1499); wielki komtur (1499-1514).
Ród, z którego pochodził, należał do tzw. szlachty odwiecznej, a jego przedstawiciele posiadali majątki w krainie Wetterau w Hesji. Na początku XVI wieku przedstawiciele tego rodu nabyli znaczne posiadłości ziemskie, szczególnie w Sambii i w ziemi prabuckiej. Ród ten wymarł w 1 połowie XVII wieku.
Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Bernhart von Drahe, prokurator kętrzyński (1484).
- Emmerich von Drahe, komtur ostródzki (1480-1488); komtur pasłęcki (25.07.1489-04.05.1492).
- Heinrich von Drahe, komtur bałgijski (1419-1424).
- Helferich von Drahe, komtur ragnecki (1410-1412); komtur pokarmiński (1412-1416, 1424-1427); komtur gdański (1416-1418); prokurator międzyłęski (1427); prokurator lochsztadcki (1443-1446).
- Michael von Drahe, wójt biskupa pomezańskiego (1510, 1521-1523); namiestnik kętrzyński (1513); namiestnik zastępujący komtura pasłęckiego (1514-1515/1516); zastępujący wójta sambijskiego (1517); zastępujący prokuratora pruskoiławskiego (1518); komtur królewiecki (1525).

Opis herbu: W polu czarnym trzy srebrne liście lilii wodnej w roztrój. Na hełmie dwa czarne skrzydła orle w słup, na każdym liście lilii wodnej jak w godle. Labry czarne podbite srebrem.

EGLOFFSTEIN von Christoph, brat-rycerz konwentu pasłęckiego (1494), piwniczny bałdzki (1504, 1505).

Miał pochodzić z Frankonii, ze znacznego rodu związanego z miastem Egloffstein, położonym w Szwajcarii Frankońskiej. Ród po raz pierwszy został wymieniony w dokumencie z 1187 roku. W XIV wieku przedstawiciele głównego pnia tego rodu posiadali wiele zamków i dóbr ziemskich, jednak później rozprzestrzenili się i utworzyli wiele linii.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Friedrich von Egloffstein, komtur domowy bałgijski (1375-1377); wójt lipienecki (1381-1383); komtur bałgijski (1383-1387).
- Georg von Egloffstein, wójt nowomiejski (1441-1448); komtur kowalewski i wójt lipieniecki (1448-1453).
- Johann von Egloffstein, komtur kłajpecki (1398-1402).

Opis herbu: W polu srebrnym czarna głowa niedźwiedzia z językiem czerwonym. Na hełmie głowa niedźwiedzia jak w godle. Labry srebrne podbite czernią.

GREUSSEN (także: Greisau, Greisow, Greysaw) **von Hans** (Johann), wójt działdowski (1441, 1449); komtur domowy pasłęcki (1451-1452).

Zapewne pochodził ze starego rodu z Turyngii, piszącego się Greiss zu Wald (także: Greiss, Greyss, Greissen, Greyssen) . Ród uznany za wymarły.

Opis herbu: W polu srebrnym dwa czerwone kliny wychodzące z prawej strony tarczy. W klejnocie dwa skrzydła orle, prawe srebrne, lewe czerwone. Labry srebrne podbite czerwienią.

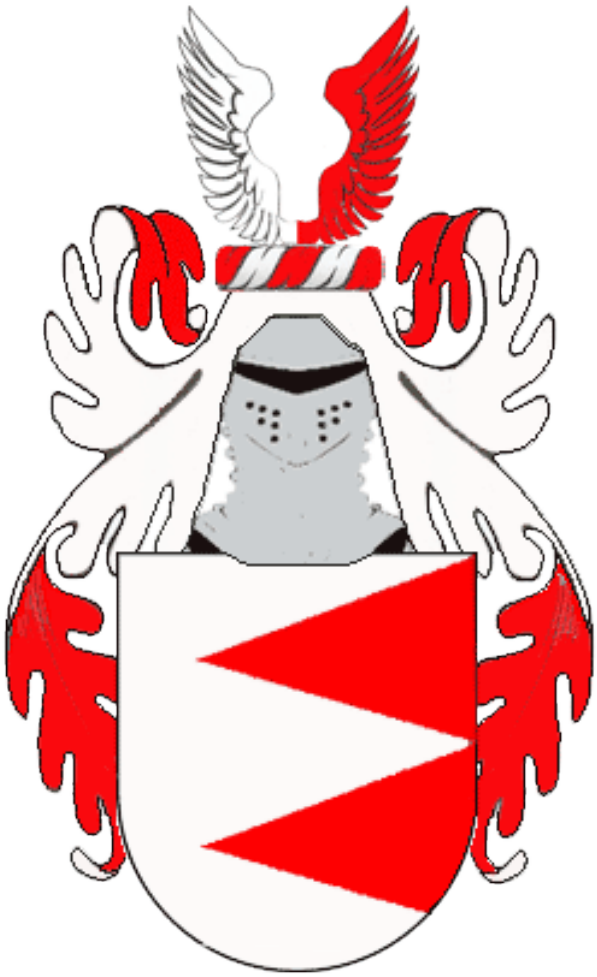

GROSS von Georg, brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1437); prokurator święciechowski (1443-1446); bursztynnik lochsztacki (1447); nadkompan wielkiego mistrza (1447, 1448); komtur domowy pasłęcki (1484).

Pochodził z Frankonii. Mógł być przedstawicielem rodu Gross von Trockau lub jego linii Gross von Trockau-Pfersfelder. Gniazdem rodowym był zamek Trockau, który około 1300 roku trafił w ręce rodu von Gross dzięki małżeństwu z przedstawicielką rodu von Trockau.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w słup, pole prawe srebrne, pole lewe błękitne, na nich pas czerwony. W klejnocie dwie trąby myśliwskie, prawa srebrna z pasem błękitnym, lewa błękitna z pasem czerwonym, każda ozdobiona czterema srebrnymi piórami strusimi. Labry z prawej błękitne podbite srebrem, z lewej czerwone podbite srebrem.

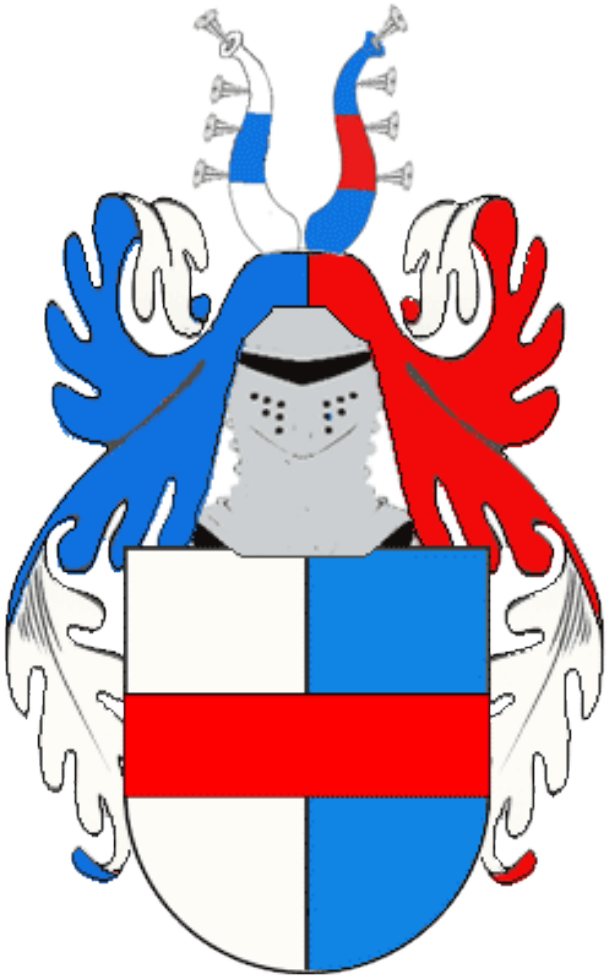

HATZFELD von Guntram, brat-rycerz w konwencie przezmarskim (1436); nadleśny (borowy) dzierzgoński (1443); komtur domowy dzierzgoński (1447-1451); wójt przezmarski (1451-1455, 1467, 1469, 1472); komtur domowy pasłęcki (1457); komtur domowy królewiecki (1469).

Mógł pochodzić z miejscowości Hatzfeld, położonej w dolinie rzeki Eder w krainie Lahngau, która była dzielnicą Frankonii. Z 1138 roku pochodzi pierwsza wzmianka o rodzie von Hatzfeld i jest związana z budową zamku, późniejszej siedziby tego rodu.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Gottfried von Hatzfeld, wójt bobrownicki (1401-1405); komtur nieszawski (1407-1410).

Opis herbu: W polu złotym czarna klamra murarska. W klejnocie dwa złote skrzydła orle, na każdym klamra jak w godle. Labry złote podbite czernią.

HUTTEN von Melchior, brat-rycerz konwentu pasłęckiego (1478, 1480); brat-rycerz konwentu w bałgijskiego (1495); kompan komtura bałgijskiego (1493, 1499).

Ród von Hutten należał do odwiecznej szlachty frankońskiej. Władcy Hutten należeli do znaczniejszych rodów w północnym regionie Spessart. W dokumencie z roku 1140 wspomina się rycerza Hecekind ze wsi Hutten, który jest właścicielem dziedzicznego majątku przekazanego mu przez biskupstwo w Fuldzie. W XIV wieku ród podzielił się na cztery linie: Hutten-Frankenberg, Hutten-Gronau, Hutten-Steckelberg i Hutten-Stolzenberg.

Opis herbu: W polu czerwonym dwa skosy złote. W klejnocie tors mężczyzny z brodą w sukni czerwonej oraz w czapce srebrnej ozdobionej trzema pękami czarnych piór kogucich. Labry czerwone podbite złotem.

KOSPOTH (także: Cospot, Cospud, Cozebode, Kosbude, Kospod, Kospode, Kossbod, Kossebode, Kossepot, Kozzibate) **von Hans**, brat-rycerz w konwencie morąskim (1414); brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1456, 1457); brat-rycerz w konwencie pasłęckim (1475, 1482); piwniczy pasłęcki (1478); komtur domowy prabucki (około 1500).

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Johann von Kospoth, prokurator wystrucki (1391-1394).

Pochodził z Vogtlandu. Należał do rodu wywodzącego się z Turyngii, którego gniazdem była miejscowość Kospoda, znajdująca się w pobliżu Neustadt nad Orlą. Po raz pierwszy występowanie rodu zostało udokumentowane w 1216 roku. Za antenata rodu uważa się Heinricusa de Kuzebude. Rodzina rozprzestrzeniła się w Vogtlandzie, Meklemburgii, a także na Śląsku i w Prusach.

Opis herbu: W polu błękitnym trzy srebrne gwiazdy sześciopromienne w układzie 2 i 1. Na hełmie błękitna czapka stożkowa z wyłogiem srebrnym oraz z dwoma piórami czaplimi srebrnymi po bokach, zwieńczona kulą złotą z zatkniętym na niej pękiem czarnych piór kogucich. Labry błękitne podbite srebrem.

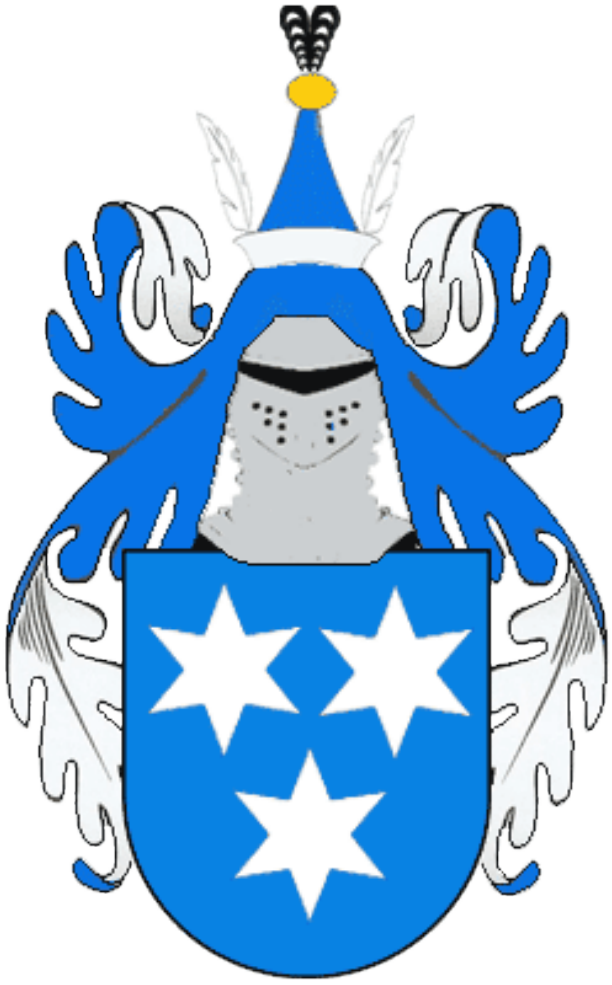

KOTTWITZ von Hans, brat-rycerz konwentu pasłęckiego (1492); prokurator szczytnowski, jednocześnie zastępujący prokuratora szestnieńskiego (1502-1510); prokurator roszczyński (Grünhof w Sambii) (1513).

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Gottwald von Kottwitz, komtur domowy ostródzki (1373). Pochodził z Górnych Łużyc lub ze Śląska.
- Konrad von Kottwitz, komtur domowy królewiecki (1502-1505).

Miał pochodzić z obszaru Karkonoszy na Dolnym Śląsku. Gniazdem rodu była wieś Kottwitz wymieniona w akcie fundacyjnym klasztoru w Trzebnicy z 1203 roku. Na przestrzeni XIV wieku ród ten rozrodził się, wskutek czego miało powstać kilka jego linii: morawska, czeska, śląska, polska, reńska, frankońska i saksońska, używających różnych herbów. Jednak dotychczas nie udało się ustalić powiązań genetycznych między wszystkimi rodzinami tego nazwiska.

Opis herbu: W polu srebrnym pas czerwony. W klejnocie pół koła młyńskiego srebrnego, umieszczonego na osi czerwonej z zatkniętym na jej końcu pękiem czarnych piór kogucich. Labry srebrne podbite czerwienią.

LANGE (także: Langenn) **Nicolaus**, komtur domowy pasłęcki (1466, 1477); komtur domowy królewiecki (1480); komtur domowy w przezmarski (1481-1483).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Być może pochodził z możnego brandenbursko-śląskiego rodu von Langen, którego korzenie sięgają Dolnych Łużyc.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w pas, w górnym polu błękitnym pół lwa złotego z językiem i pazurami czerwonymi, pole dolne szachowane czarno-złoto. W klejnocie pół lwa jak w godle. Labry z prawej złote podbite błękitem, z lewej błękitne podbite złotem.

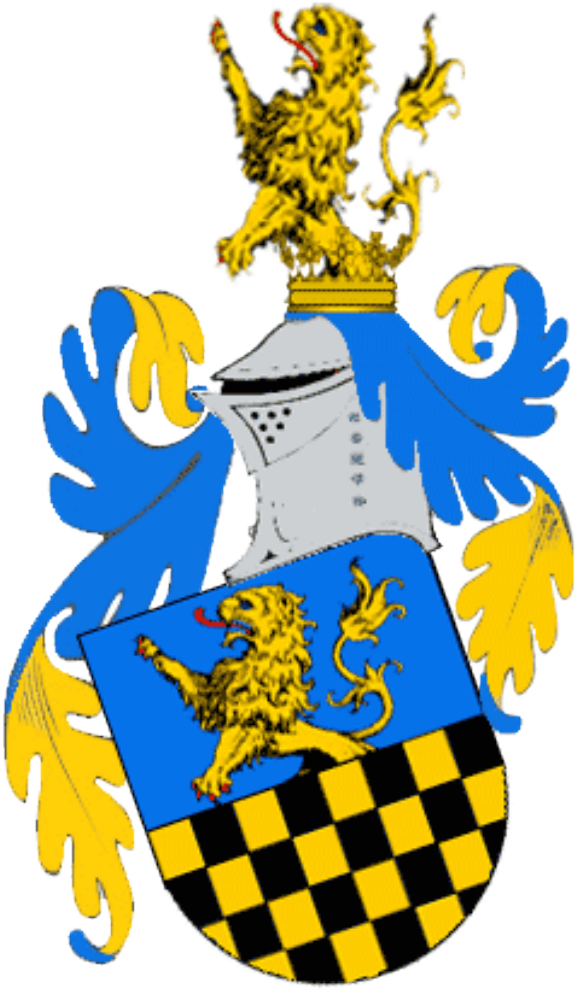

LEHWALD (także: Lawalde, Lehwald, Lehwaldt) **von George,** piwniczy pasłęcki (1495); szpitalnik pasłęcki (1502).

Wywodził się z jednego ze starszych rodów dolnołużyckich, po raz pierwszy odnotowanego w 1290 roku. W miarę rozradzania, przedstawiciele tego rodu osiedlali się w Brandenburgii i Prusach, zyskując tam duże znaczenie.

Opis herbu: W polu złotym ugięta ręka prawa z przewieszoną chustą srebrną, odziana w rękaw czerwony, trzymająca pierścień złoty z kamieniem czerwonym. W klejnocie pół panny w sukni czerwonej i koronie złotej z zatkniętymi trzema piórami bażancimi, z chustą srebrną, trzymająca w prawej dłoni pierścień złoty z kamieniem czerwonym. Labry złote podbite czerwienią.

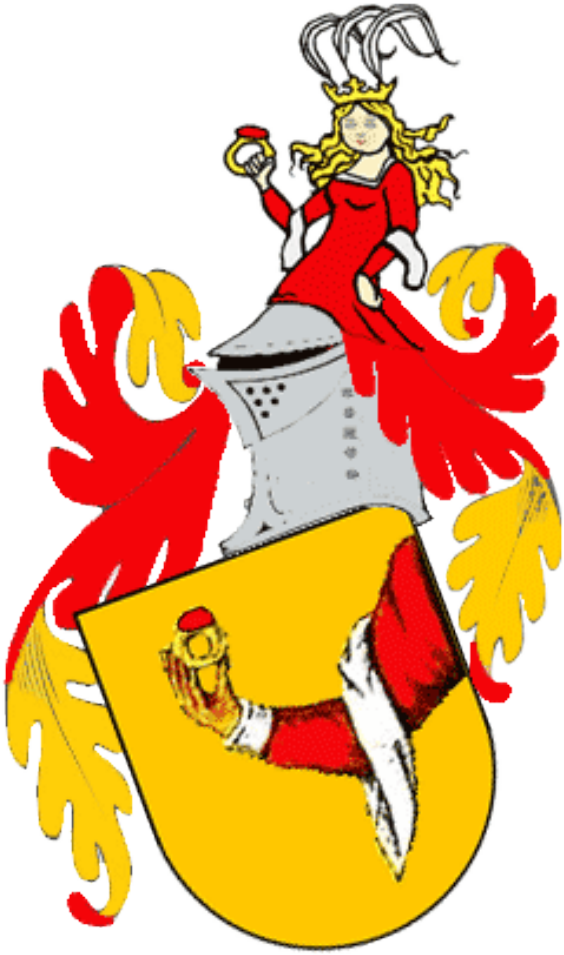

LICHTENHEIN (także: Liechtenhain, Lichtenhagen, Lichtenhayim, Lichtenhayn, Lichtenheim, Lichtenheyn, Lichtinhain, Luchtenhayn, Luchtinhainein, Lychthayn, Lychtenhain) **von Konrad** (młodszy), brat-rycerz konwentu elbląskiego (1451); wójt biskupa pomezańskiego (1466); wójt sztumski (1466); komtur pasłęcki (1467-1473), urzędujący w Pasłęku od 28.11.1467; prokurator krzyżporski (1473); prokurator szczytnowski (1477-1480); prokurator szestnowski (1481); wójt moląski (1482); komtur pasłęcki (1485-1488).
Pochodził ze starego turyńsko-saksońskiego rodu wywodzącego się z wioski Lichtenhaym koło Jeny. Rycerze z tego rodu byli wasalami panów von Lobdeburg i klasztoru Naumburg. Pierwsze udokumentowane wzmianki o przedstawicielach rodu pochodzą z początku XII wieku. W dobrach miasta Naumburg w XIV wieku miał występować również inny ród, o tym samym nazwisku.
Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Dietrich von Lichtenhain, komtur starogrodzki (1310); komtur świecki (1320-1328); komtur człuchowski (1323-1326); komtur tucholski (1330-1343).
- Konrad von Lichtenhain, komtur elbląski (1300-1303).
- Konrad von Lichtenhain (starszy), komtur branderburski (1399-1402), komtur elbląski (1402-1404).

Opis herbu: W polu czerwonym srebrne koło młyńskie z ośmioma czerpakami. W klejnocie trzy pióra pawie, na nich koło jak w godle. Labry czerwone podbite srebrem.

LICHTENSTEIN von Johann, brat-rycerz konwentu pasłęckiego (1494) .

Pochodził z frankońskiego rodu z okręgu rycerskiego Baunach, którego rodową siedzibą był zamek Lichtenstein, położony na grzbiecie Hassberge, między Ebern a Maroldsweisach.
Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Kuno (Konrad) von Lichtenstein, wójt sambijski (1389-1392); komtur starogrodzki (1391-1393); komtur ragnecki (1392-1396); komtur gniewski (1396-1399); komtur pokarmiński (1399-1402); komtur elbląski (1402-1404); wielki komtur (1404 – 1410).
- Hensel (Johann) von Lichtenstein, prokurator dąbrównowski (1381, 1382); wójt działdowski (1383, 1387); nadkompan wielkiego mistrza (1389); komtur starogrodzki (1391-1393); komtur kłajpedzki (1393-1398); wójt lipienecki (1398-†1399).
- Karl von Lichtenstein, rybicki mortęski (1378); nadkompan wielkiego mistrza (1382-1386); komtur brodnicki (1387-1396). Pochodził z Frankonii.
- Lukas von Lichtenstein, wójt biskupa warmińskiego (1411-1414); komtur nieszawski (1416); komtur ragnecki (1416-1419); komtur lęborski (1420); prokurator bytowski (1419, 1422-1424, 1429-1436); komtur kowalewski (1424-1426); prokurator lochstacki (1437); prokurator tapiawski (1445).
- Wilhelm von Lichtenstein, kompan komtura ostródzkiego (1377). Pochodził z Frankonii.

Opis herbu: W tarczy podzielonej w krzyż, naprzemiennie pola srebrne i czerwone o krawędziach klinowanych. W klejnocie dwa czerwone rogi bawole, każdy z zatkniętymi pięcioma srebrnymi piórami strusimi. Labry czerwone podbite srebrem.

NASSAU von Ludolf (Rudolf), brat-rycerz konwentu w Pasłęku (1491, 1494); zastępujący komtura domowego komendy Pitzenburg z siedzibą w Mechelen (1499).

Ród, z którego pochodził, był szeroko rozgałęzionym rodem niemieckim rangi europejskiej, którego początki sięgają XI wieku. W 1159 roku siedzibą rodu stał się zamek Nassau, od którego nazwy ród powziął swoje nazwisko. W XIII wieku dom von Nassau został podzielony na dwie główne linie: północną i południową, a od późnego średniowiecza na kolejne linie.

Opis herbu: W polu błękitnym złoty lew kroczący z językiem i pazurami czerwonymi, otoczony siedmioma kamieniami złotymi. W klejnocie dwa czarne skrzydła orle. Labry błękitne podbite złotem.

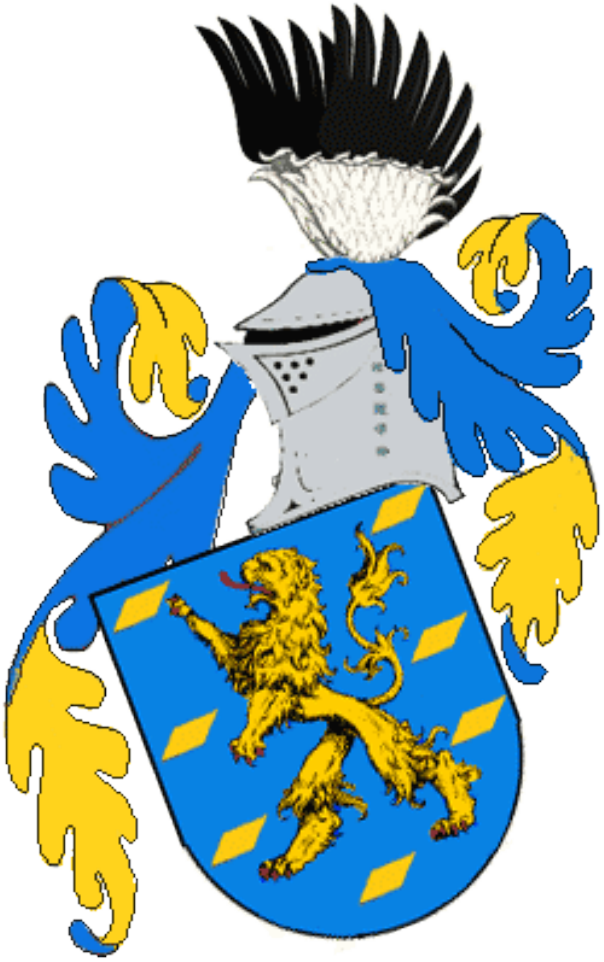

PAMEWITZ von Nicolaus, brat-rycerz w konwencie pasłęckim (1452).

Zapewne pochodził z rodu von Pannewitz (także: Pannwitz, Panwitz), którego przedstawiciele występowali w Górnych i Dolnych Łużycach oraz na Śląsku. Wieś Pannewitz obecnie leży w gminie Burkau w Saksonii. Kolejna wieś o nazwie Pannewitz jest położona niedaleko Budziszyna. Wieś o nazwie Pannwitz znajdowała się też w powiecie trzebnickim na Dolnym Śląsku. Dotychczas nie ustalono, która z tych wiosek była pierwotnym gniazdem rodu.

Opis herbu: W tarczy podzielonej w pas, pole dolne czarne, pole górne podzielone w słup – po prawej srebrne, po lewej czerwone. W klejnocie dwa rogi bawole, prawy czarno-srebrny, lewy czarno-czerwony. Labry z prawej czarne podbite srebrem, z lewej czerwone podbite srebrem.

PILGRAM (także: Pilgrem, Pilgrim) **Heinrich** (†1515), kuchmistrz pasłęcki (1491, 1492); brat-rycerz w konwencie pasłęckim (1494); brat-rycerz w konwencie szczytnowskim (1502-1508).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Być może pochodził z rodu osiadłego w Dolnych Łużycach, po raz pierwszy odnotowanego tam w 1264 roku. Przedstawiciele tego rodu występowali też w Prusach Wschodnich.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Hermann Pilgrim, komtur domowy bałcki (1390-1392); wójt bobrownicki (1392-1401).

Opis herbu: W polu czerwonym dwie skrzyżowane złote laski pielgrzymie. W klejnocie trzy pióra strusie, czerwone między złotymi. Labry czerwone podbite złotem.

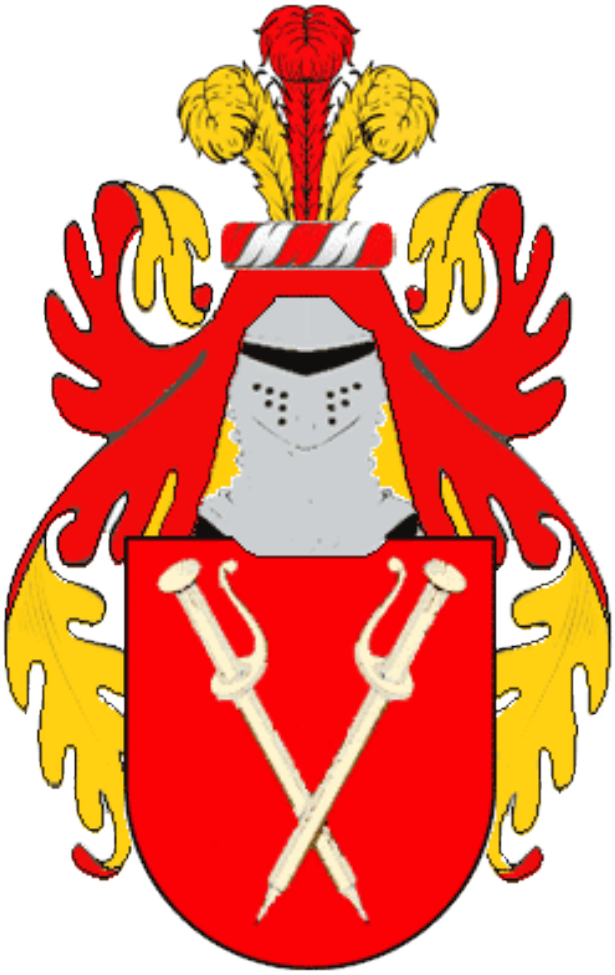

PLAUEN von REUSS Heinrich (średni) (†1470), kompan wielkiego szpitalnika (1426); kompan wielkiego marszałka (1427-1428); wielki skarbnik (1430-1431); wielki komtur (1432); wielki szpitalnik i komtur elbląski (1432-1440, 1441-1455, 1455-1467); komtur bałgijski i wójt natangijski (1440-1441); komtur pasłęcki (1457); komtur pasłęcki i komtur przezmarski (1466-1467); komtur morąski i namiestnik wielkiego mistrza (1467-1469); wielki mistrz (1469-1470).

Pochodził z Turyngii z bardzo rozgałęzionego rodu ministerialnego wójtów Weidy, Gery i Plauen, posiadającego majątek rycerski Plauen. Przydomek Reuss (Ruthenus) powstał na pamiątkę długiego pobytu Henryka I von Plauen na Rusi. Ród ten podzielił się na starszą i młodszą linię. Heinrich był siostrzeńcem Ludwika von Erlichshausena. Do Zakonu Krzyżackiego wstąpił w młodym wieku. Początkowo był bratem w jednym z domów zakonnych w Niemczech. Do Prus przybył w 20. latach XV wieku. Będąc siostrzeńcem Wielkiego Mistrza szybko zdobywał wpływy i pozycję. Faktycznie, to on był zwierzchnikiem Zakonu Krzyżackiego w czasach panowania Ludwika von Erlichshausena. W trakcie wojny trzynastoletniej objął dowództwo nad armią i wsławił się odbiciem Królewca i Prus Dolnych z rąk Związku Pruskiego. Po pokoju toruńskim w 1466 roku został komturem pasłęckim. Po śmierci wuja w 1467 roku objął namiestnictwo nad Zakonem. W dniu 1469 roku dostojnicy zakonni jednogłośnie obrali go zwierzchnikiem Zakonu. Niezwłocznie po wyborze udał się na sejm do Piotrkowa, gdzie w dniu 1 grudnia 1469 roku złożył hołd lenny królowi polskiemu. W drodze powrotnej do Prus doznał paraliżu, który uniemożliwił mu dalszą podróż. Zmarł w zamku morąskim w dniu 2 stycznia 1470 roku i został pochowany w katedrze w Królewcu.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Heinrich Reuss von Plauen († nach 1. Juni 1328), udokumentowany od 30 czerwca 1294 roku do 24 sierpnia1326 roku, syn Heinricha I i Leukardy (Irmgardy) von Heldrungen. Rycerz zakonu krzyżackiego (1294), komtur w Nassau (1298); komtur elbląski (1305-1312; 1315-1319); wielki komtur (1312 bis 1314); komtur ziemski w Chełmnie (1315-1319); komtur w Reichenbach (1323-1324); komtur w Pokrzywnie (1326 bis 1328).
- Heinrich Reuss, w konwencie elbląskim (1308-1314).
- Heinrich Reuss von Plauen (starszy), komtur i prokurator pruskoiławski (1320); kompan wójta biskupa sambijskiego (1322); kompan wielkiego mistrza (1326); komtur pokrzywiński (1328-1330); wójt biskupa pomezańskiego (1330, 1331); komtur bałgijski (1331); komtur ziemski chełmiński (1335); komtur gniewski (1336); wielki komtur (1336-1338).
- Heinrich Reuss von Plauen, wielki mistrz (1410-1413); komtur pokrzywiński (1413-1414).
- Heinrich Reuss von Plauen (brat wielkiego mistrza), kompan komtura gdańskiego (1397-1398); komtur domowy gdański (1398-1402); komtur nieszawski (1402-1407); komtur świecki (1407-1410); komtur gdański (1410-1413); prokurator lochstacki (1414, 1429); prokurator barciański (1402-1406, 1424-1434).
- Konrad Reuss von Plauen, komtur pasłęcki (1467-1473).
- Heinrich Reuss von Plauen (młodszy), wójt tczewski (1431-1433); kompan wielkiego szpitalnika (1455); wójt pruskoiławski (1490-1513); komtur bałgijski i wójt natangijski (1496-1499); wielki szatny (1496-1499).
- Heinrich Reuss von Plauen, prokurator bartoszycki (1520-1524).

Opis herbu: W polu czarnym wspięty lew złoty z językiem czerwonym oraz koroną czerwoną na głowie. W klejnocie tors psa czarno-srebrnego z językiem czerwonym. Labry czarne podbite srebrem.
Wizerunek herbu rodu von Plauen widnieje na ścianie wewnętrznej kościoła w Mariance k/Pasłęka.

PLAUEN von REUSS Konrad, komtur pasłęcki (1467-1473).

Pochodził z Turyngii z bardzo rozgałęzionego rodu ministerialnego wójtów Weidy, Gery i Plauen. Ich gniazdem rodowym był majątek rycerski Plauen. Przydomek Reuss (Ruthenus) powstał na pamiątkę długiego pobytu Henryka I von Plauen na Rusi.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Heinrich Reuss von Plauen, w konwencie elbląskim (1308-1314).
- Heinrich Reuss von Plauen (starszy), komtur i prokurator pruskoiławski (1320); kompan wójta biskupa sambijskiego (1322); kompan wielkiego mistrza (1326); komtur pokrzywiński (1328-1330); wójt biskupa pomezańskiego (1330, 1331); komtur bałgijski (1331); komtur ziemski chełmiński (1335); komtur gniewski (1336); wielki komtur (1336-1338).
- Heinrich Reuss von Plauen, wielki mistrz (1410-1413); komtur pokrzywiński (1413-1414).
- Heinrich Reuss von Plauen (brat wielkiego mistrza), kompan komtura gdańskiego (1397-1398); komtur domowy gdański (1398-1402); komtur nieszawski (1402-1407); komtur świecki (1407-1410); komtur gdański (1410-1413); prokurator lochstacki (1414, 1429); prokurator barciański (1402-1406, 1424-1434).
- HeinrichReuss von Plauen (średni) (†1470), kompan wielkiego szpitalnika (1426); kompan wielkiego marszałka (1427-1428); wielki skarbnik (1430-1431); wielki komtur (1332); wielki

szpitalnik i komtur elbląski (1432-1440, 1441-1455, 1455-1467); komtur bałgijski i wójt natangijski (1440-1441); komtur pasłęcki (1457); komtur pasłęcki i komtur przezmarski (1466-1467); komtur morąski i namiestnik wielkiego mistrza (1467-1469); wielki mistrz (1469-1470).
- Heinrich Reuss von Plauen (młodszy), wójt tczewski (1431-1433); kompan wielkiego szpitalnika (1455); wójt pruskoiławski (1490-1513); komtur bałgijski i wójt natangijski (1496-1499); wielki szatny (1496-1499).
- Heinrich Reuss von Plauen, prokurator bartoszycki (1520-1524).

Opis herbu: W polu czarnym wspięty lew złoty z językiem czerwonym oraz koroną czerwoną na głowie. W klejnocie tors psa czarno-srebrnego z językiem czerwonym. Labry czarne podbite srebrem.
Wizerunek herbu rodu von Plauen widnieje na ścianie wewnętrznej kościoła w Mariance k/Pasłęka.

RABENAU von Hans (†1498), brat-rycerz z konwentu pasłęckiego (1498).

Pochodził ze Śląska lub z Łużyc i był przedstawicielem szlachty miśnieńsko-saksońskiej. Pierwsza wzmianka o rodzie von Rabenau pojawiła się w dokumencie z 1235 roku. Gniazdem rodowym był zamek i miasto Rabenau, położone niedaleko Drezna.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w pas, w górnym polu złotym pół kozła wspiętego barwy naturalnej, dolne pole czerwone. W klejnocie kruk czarny z pierścieniem złotym w dziobie. Labry czerwone podbite złotem.

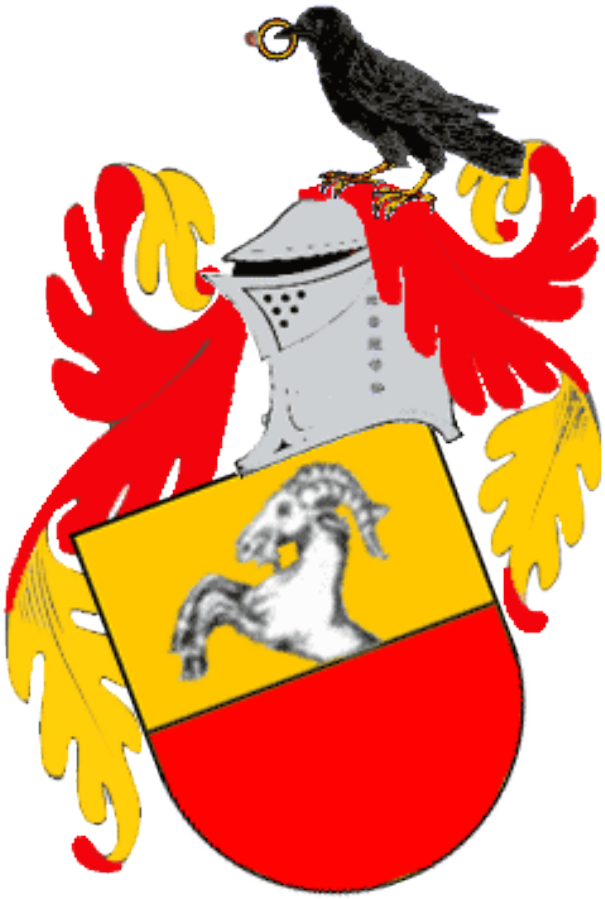

RENNEBERG (także: Rennenberg, Reninberg, Renenberk) **von Konrad**, piwniczy konwentu pasłęckiego (1489-1490); brat-rycerz w konwencie pasłęckim (1491).

Pochodził ze Środkowej Nadrenii, gdzie w zalesionej dolinie pomiędzy Noll i Erlhof znajdował się zamek Rennenberg, siedziba rodu von Rennenberg.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Heinrich von Rennenberg, kompan wielkiego szpitalnika i komtura elbląskiego (1357-1373); komtur domowy elbląski (1360, 1373); wójt rogoski (1376-1380).

Opis herbu: W polu srebrnym dwie krokwie błękitne, jedna nad drugą. W klejnocie dwa srebrne skrzydła orle, na których krokwie jak w godle. Labry srebrne podbite błękitem.

SACHSEN von Jacob, podkompan wielkiego mistrza (1483, 1484); nadkompan wielkiego mistrza (1485-1487); prokurator wystrucki (1488); komtur domowy pasłęcki (1489,1490).

Mógł pochodzić z Hesji lub Turyngii, gdzie występowały dwa rody: von Sachsen oraz von der Sachsen, posiadające różne herby i pochodzenie.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Albrecht von Sachsen, prokurator kętrzyński (1363, 1371-1376); komtur pokarmiński (1380-1383).

1. Opis herbu von Sachsen: W tarczy dwudzielnej w pas, w polu górnym czerwonym kroczący lew złoty, w polu dolnym złotym rzeka błękitna. W klejnocie pół lwa złotego w koronie z zatkniętym pękiem czarnych piór kogucich. Labry z prawej czerwone podbite złotem, z lewej złote podbite błękitem.

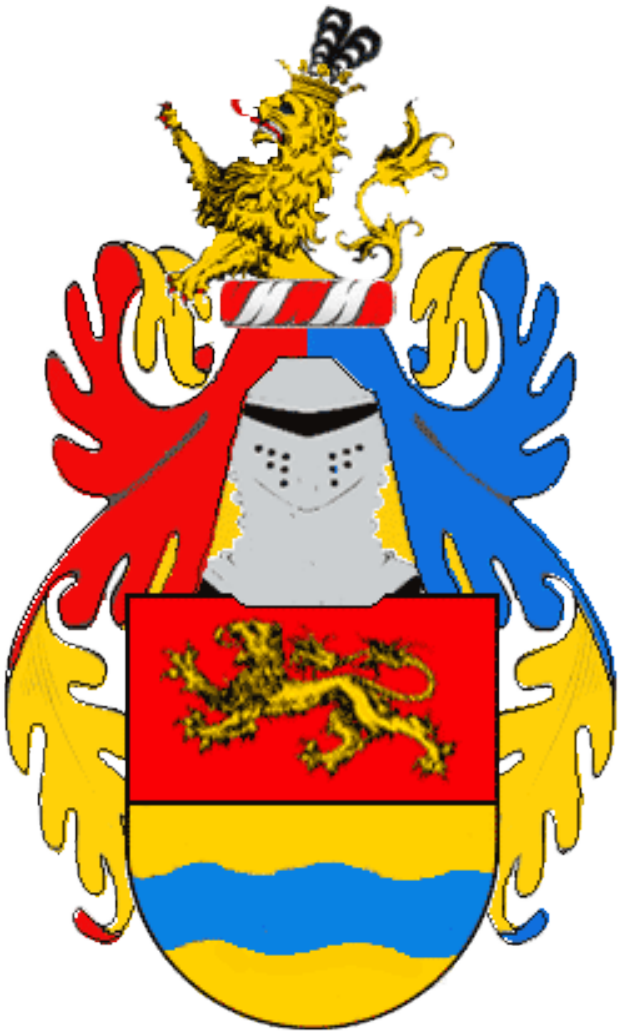

2. Opis herbu von der Sachsen: W polu czerwonym srebrna głowa kozia. W klejnocie pomiędzy dwoma rogami bawolimi, prawym czerwonym i lewym srebrnym, pęk czarnych piór kogucich. Labry czerwone podbite srebrem.

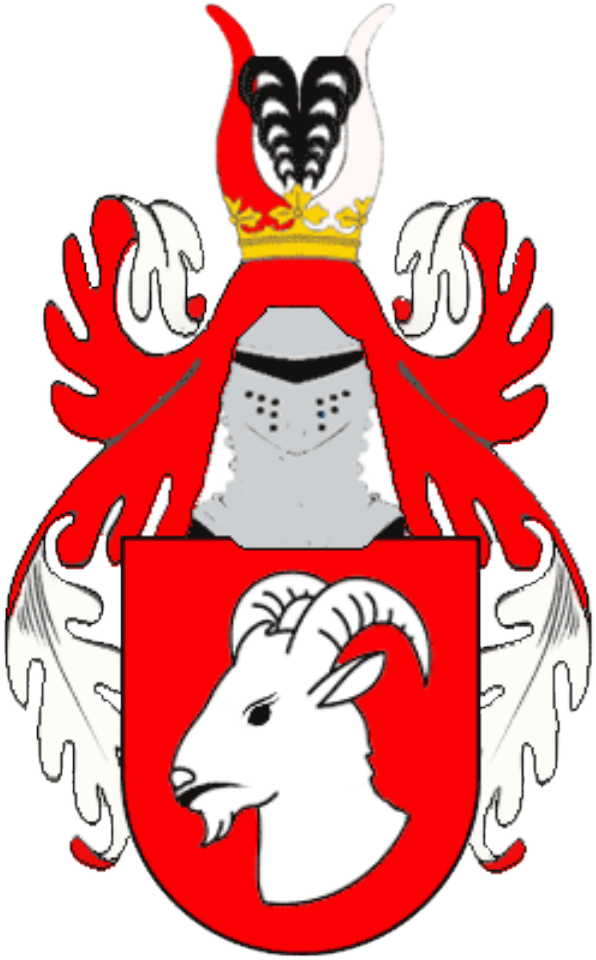

SCHENCK Rüdiger, brat-rycerz w konwencie pasłęckim (1492); komtur domowy ostródzki (1495-1498).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Być może tożsamy z Rüdigerem Schenck von Locheff, komturem domowym pasłęckim (1513).

W średniowieczu określenie Schenk lub Schenck było związane m.in. z nadzorem dworskich winnic, piwnic i tawern winiarskich. Często ten urząd powierzano ministeriałom, którzy wchodzili w szeregi niższej szlachty. Jednak od końca średniowiecza, to określenie nie było już związane z żadną funkcją i stało się dziedziczonym przydomkiem.

Opis herbu: W polu błękitnym trzy brodate głowy w srebrnych hełmach szturmowych w układzie 2 i 1. W klejnocie tors mężczyzny w sukni błękitno-srebrnej i w srebrnym hełmie szturmowym, na którym po bokach zatknięte po trzy czarne pióra kogucie. Labry błękitne podbite srebrem.

SCHÖNAICH von Hans, piwniczy ostródzki (1457); piwniczy pasłęcki (1467); piwniczy królewiecki (1469).

Pochodził ze szlachty notowanej na terenie Dolnych Łużyc. Rodowe Schönaich (także: Schoenaich, Schoneenche), to obecnie wieś Sieciejów. W 1381 roku tylko część wsi należała do rodu von Schönaich. Od 1476 roku cała wieś znalazła się w rękach rodu, jako lenno podarowane przez Hansa von Biberstein.

Opis herbu: W polu złotym wieniec dębowy naprzemiennie o ośmiu liściach i żołędziach zielonych. W klejnocie wieniec jak w godle. Labry złote podbite zielenią.

SEBEN (także: Säben, Sebin, Sebyn, Sebner, Sebwen) **von Sigmund,** komtur domowy pasłęcki (1498, 1501, 1506), komtur domowy przezmarski (1485).

Wywodził się ze starego rodu z południowego Tyrolu, którego pierwotną siedzibą był górski zamek Branzoll położony koło klasztoru Säben nad rzeką Eisach.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Christoph von Seben, brat-rycerz w konwencie przezmarskim (1484); brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1453, 1454).
- Heinrich von Seben, komtur kłajpecki (1490-1497).

Opis herbu: W polu czerwonym cztery kliny srebrne w słup. W klejnocie kołczan czerwony w kliny srebrne, a w nim pięć czarnych piór strusich. Labry czerwone podbite srebrem.

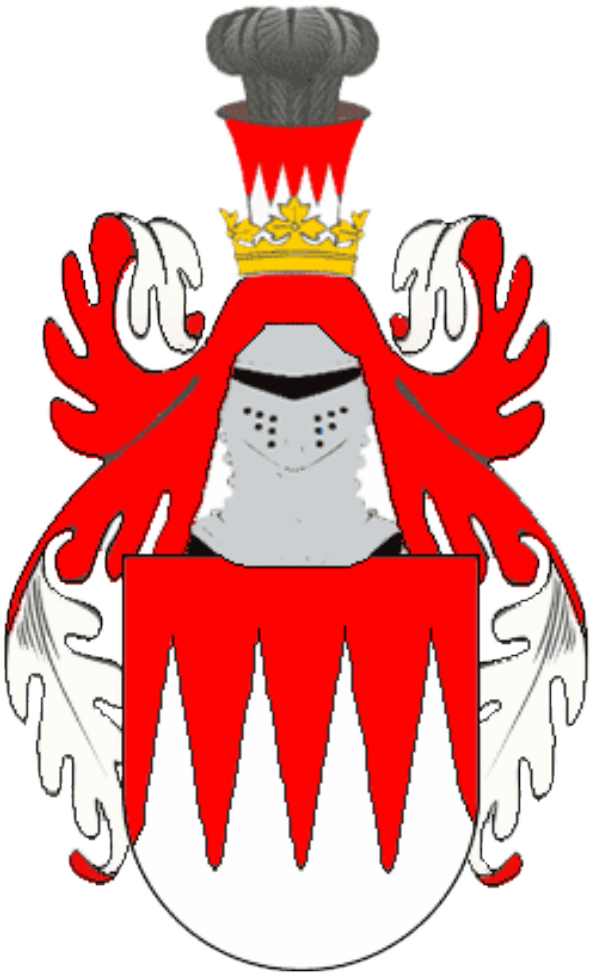

STERNBERG von KÜCHMEISTER Balthasar, komtur domowy pasłęcki (1482).

Pochodził ze starego rodu miśnieńskiego. Od XIV wieku jego członkowie, jako zakonnicy i rycerze pomocniczy Zakonu, pojawiają się w Prusach Krzyżackich. Ród uznany za wymarły.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Hans (Johannes) Küchmeister von Sternberg (starszy), komtur domowy pruskoiławski (1333-1337); komtur domowy dzierzgoński (1338).
- Hans Küchmeister von Sternberg (młodszy), kompan wielkiego szatnego (1423).
- Hans albo Peter Küchmeister von Sternberg, kompan wielkiego szpitalnika I komtura elbląskiego (1420).
- Michael Küchmeister von Sternberg,komtur domowy ryński (1397); prokurator kętrzyński (1396-1402); wielki szafarz królewiecki (1402-1404); wójt samajcki (Samaiten) (1404-1409); wójt nowomiejski (1410); wielki marszałek i komtur królewiecki (1411-1414); wielki mistrz (1414-1422); komtur gniewski (1422).
- Michael Küchmeister von Sternberg, brat-rycerz w konwencie ostródzkim (od 1518).

Opis herbu: W polu błękitnym trzy złote gwiazdy sześciopromienne w układzie 2 i 1. W klejnocie pięć złotych piór strusich. Labry błękitne podbite złotem.

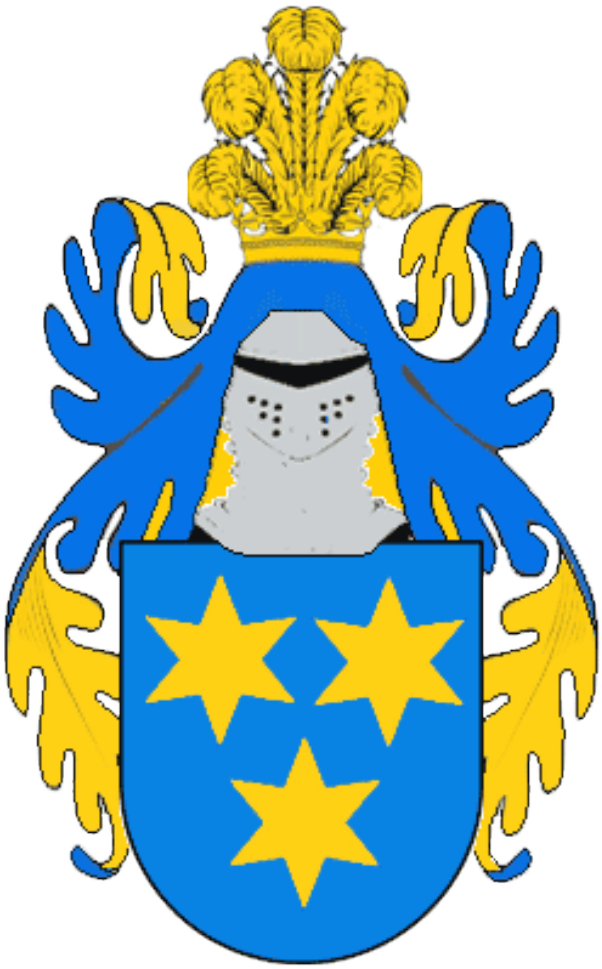

STULER Georg, komtur domowy pasłęcki (1482).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Mógł pochodzić ze starego, mieszczańskiego rodu Stüler z Wolnego Cesarskiego Miasta Mühlhausen w Turyngii. Z tego rodu pochodziło wielu zasłużonych urzędników, radnych, burmistrzów i duchownych. Ród został odnotowany już w XIV wieku i z pewnością istniał do początku XVI wieku.

Opis herbu: W polu błękitnym złota lilia heraldyczna. W klejnocie złota lilia spinająca dwa złote rogi bawole. Labry błękitne podbite złotem.

TROCKAU-PFERSFELDER von GROSS Konrad, prokurator szacki (1437); prokurator międzyłęski (1448); kompan komtura gdańskiego (1454); komtur domowy gdański (1455); szpitalnik pasłęcki (1466); komtur pasłęcki (1476).

Był przedstawicielem rodu Gross von Trockau-Pfersfelder, którego korzenie sięgają Frankonii. Gniazdem rodowym był zamek Trockau, który około 1300 roku trafił w ręce rodu von Gross dzięki małżeństwu jednego z jego członków z przedstawicielką rodu von Trockau. Linia Gross von Trockau-Pfersfelder została wymieniona po raz pierwszy w 1307 roku, a przydomek wzięła od swojej siedziby – wioski Pfersfeld położonej w pobliżu Bad Staffelstein. Ród uważany za wymarły.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Erhard Pfersfelder, kompan komtura domowego przezmarskiego (1431); kompan komtura dzierzgońskiego (1431); prokurator szestnowski (1438); komtur domowy dzierzgoński (1442); wójt biskupa warmińskiego (1444); komtur ragnecki (1447-1452); komtur pokarmiński (1452, 1453). Pochodził z Frankonii.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w słup, pole prawe srebrne, pole lewe błękitne, na nich pas czerwony. W klejnocie dwa rogi bawole, prawy srebrny z pasem błękitnym, lewy błękitny z pasem czerwonym, każdy ozdobiony czterema srebrnymi piórami strusimi. Labry z prawej błękitne podbite srebrem, z lewej czerwone podbite srebrem.

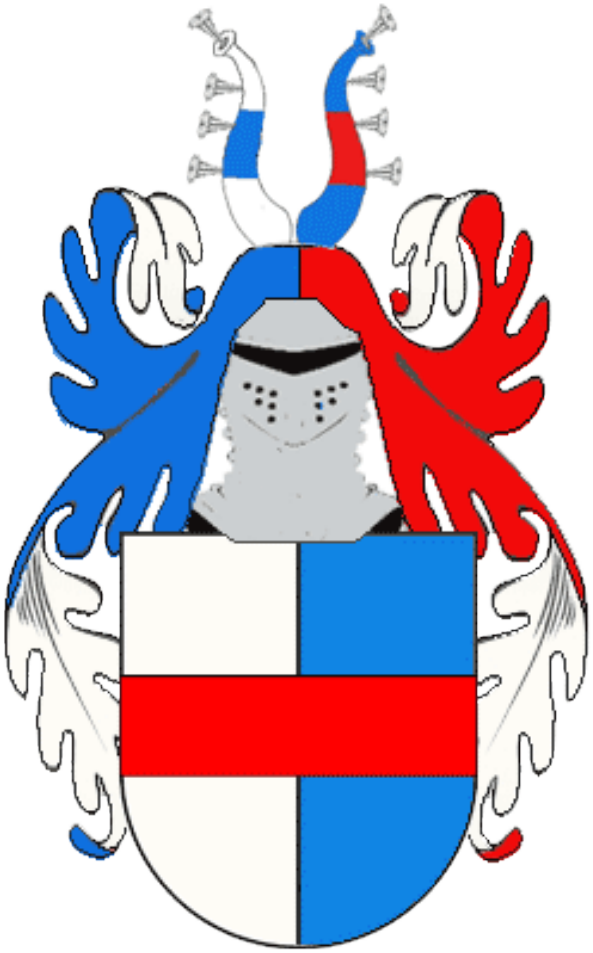

QUERFURT von Burchard, komtur domowy pasłęcki (1472).

Pochodził z rodu burgrabiów magdeburskich von Querfurt, który był jednym ze znamienitszych rodów w Saksonii, a jego przedstawiciele pełnili wiele ważnych urzędów. Rodowy zamek Querfurt, położony nad Soławą, należał do największych średniowiecznych zamków w Rzeszy. W 1496 roku ród wymarł.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Albrecht von Querfurt, kompan biskupa sambijskiego (1343-1359).
- Heinrich von Querfurt, wójt tczewski (1387, 1412).
- Hermann von Querfurt, komtur domowy dzierzgoński (1336-1337).
- Meinhard von Querfurt, rycerz zakonny (1274), komtur dzierzgoński (1280), komtur królewiecki (1281), komtur pokarmiński (1284-1287), mistrz krajowy (1288-1299).

Opis herbu: W polu czerwonym pięć srebrnych pasów. W klejnocie na drzewcach złotych osiem chorągiewek oznaczonych jak w tarczy, po cztery łopoczące w prawo i w lewo. Labry czerwone podbite srebrem.

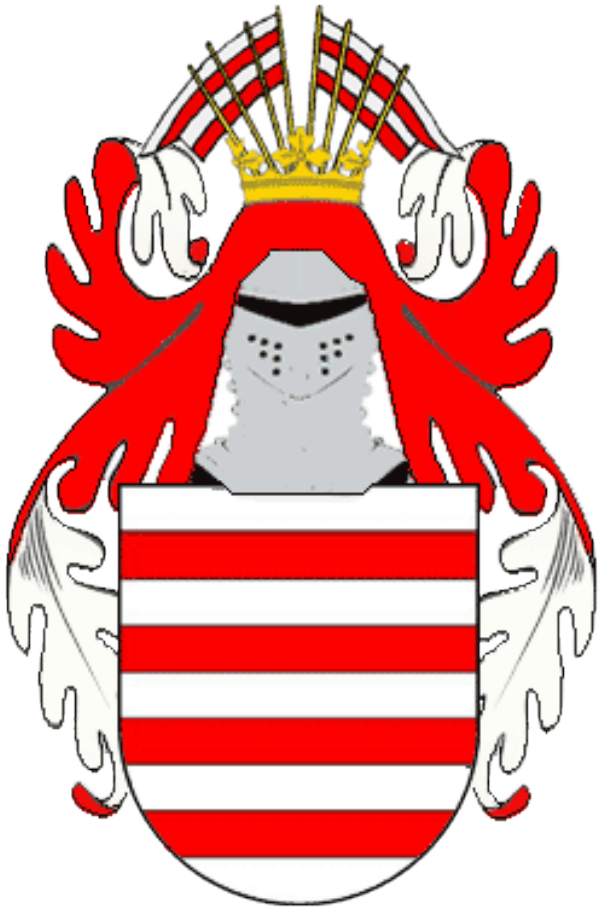

VESTENBERG von Hermann, brat-rycerz w konwencie pokarmińskim (1463, 1474-1476); kuchmistrz pokarmiński (1471); brat-rycerz w konwencie pasłęckim (1478).

Pochodził ze Szwabii z rodu frankońsko-szwabskiego, którego siedzibą rodową był zamek Vestenberg koło Petersaurach. Rodzina była znana już w 1263 roku. W XIV wieku ród podzielił się na kilka linii. Ród uznany za wymarły.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Ludolf (Ludwig) von Vestenberg, komtur domowy królewiecki (1440-1442); prokurator gierdawski (1443-1445); prokurator tapiawski (1447).

Opis herbu: W polu zielonym pas srebrny. W klejnocie tors zielony psa z pasem srebrnym na szyi. Labry zielone podbite srebrem.

WOLF (także: Wolff) **Hans**, szpitalnik pasłęcki (1480); zastępujący komtura domowego pasłęckiego (1482-1483); zarządca młynów pasłęckich (1484).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Mógł pochodzić z rodu Wilków (der Wolf) z Górnego Palatynatu. Przedstawicieli Wilków można jeszcze było spotkać w XV wieku. Później nazwisko Wolf staje się przydomkiem wielu rodzin wywodzących się z rodu Wilków. Przydomek Wolf nosiły też liczne rody niezwiązane genetycznie z Wilkami z Palatynatu.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Sigmund Wolff, burgrabia smolajński (Smolajny) (1522).

Opis herbu: W tarczy złotej czarny wilk wspięty z językiem czerwonym. W klejnocie pół wilka jak w godle. Labry złote podbite czernią.

ZÖLLNER Hans, piwniczy przezmarski (1475, 1476); kompan komtura domowego przezmarskiego (1477); komtur domowy pasłęcki (1478, 1480).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Mógł pochodzić z rodu Zöllner von Rot(t)enstein, do którego należał Konrad Zöllner von Rothenstein, zarządca przezmarski (1354, 1355); komtur gdański (1368-1370); wielki szatny i komtur dzierzgoński (1372-1374, 1378-1382); wielki mistrz (1382-1390). Ród tych ministeriałów biskupów Würzburga wywodził się z Dolnej Frankonii, a jego siedzibą był zamek Rottenstein. Ród wymarł w połowie XVI wieku. Zöllner oznacza celnika. W średniowieczu komory celne znajdowały się przy głównych ośrodkach władzy administracyjnej: na granicach państw i poszczególnych dzielnic, na skrzyżowaniach ważniejszych szlaków handlowych, czy przy przeprawach rzecznych. Często urząd celnika sprawowali upoważnieni rycerze, a rody, z jakich pochodzili, umieszczały przy nazwisku słowo Zöllner jako przydomek.
Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Caspar Zöllner, komtur domowy bałgijski (1448); komtur domowy malborski (1454, 1455).
- Georg Zöllner, komtur domowy pasłęcki (1495).

Opis herbu: W polu srebrnym trzy topory czerwone w układzie 2 i 1. W klejnocie pół łabędzia srebrnego z uniesionymi skrzydłami, na których topory jak w godle. Labry srebrne podbite czerwienią.

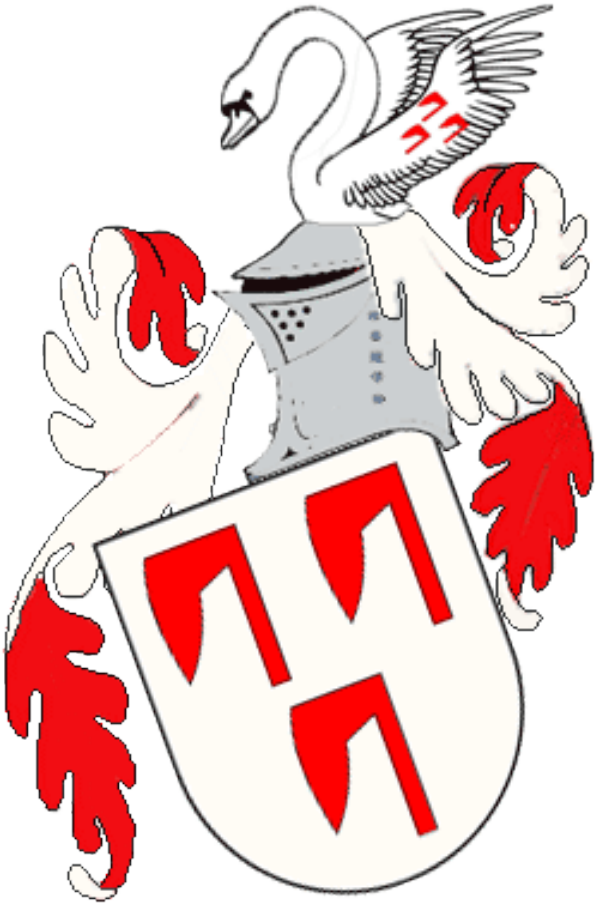

ZÖLLNER Georg, komtur domowy pasłęcki (1495).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Mógł pochodzić z rodu, do którego należał Konrad Zöllner von Rothenstein, zarządca przezmarski (1354, 1355); komtur gdański (1368-1370); wielki szatny i komtur dzierzgoński (1372-1374, 1378-1382); wielki mistrz (1382-1390). Ród tych ministeriałów biskupów Würzburga wywodził się z Dolnej Frankonii, a jego siedzibą był zamek Rottenstein. Ród wymarł w połowie XVI wieku. Zöllner oznacza celnika. W średniowieczu komory celne znajdowały się przy głównych ośrodkach władzy administracyjnej: na granicach państw i poszczególnych dzielnic, na skrzyżowaniach ważniejszych szlaków handlowych, czy przy przeprawach rzecznych. Często urząd celnika sprawowali upoważnieni rycerze, a rody, z jakich pochodzili, umieszczały przy nazwisku słowo Zöllner jako przydomek.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Caspar Zöllner, komtur domowy bałgijski (1448); komtur domowy malborski (1454, 1455).
- Hans Zöllner, piwniczy przezmarski (1475, 1476); kompan komtura domowego przezmarskiego (1477); komtur domowy pasłęcki (1478, 1480).

Opis herbu: W polu srebrnym trzy czerwone topory w układzie 2 i 1. W klejnocie pół łabędzia srebrnego z uniesionymi skrzydłami, na których topory jak w godle. Labry srebrne podbite czerwienią.

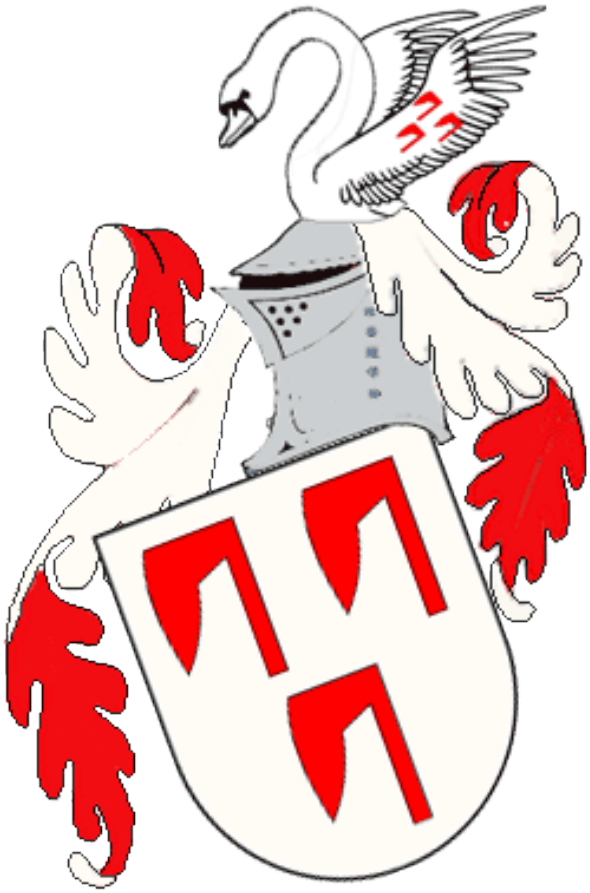

Krzyżacy urzędujący w Pasłęku w 1 połowie XVI wieku

BACH von Claus (Nicolaus), kompan wójta działdowskiego (1500); komtur domowy pasłęcki (od 1501); kompan komtura ostródzkiego (1505); komtur domowy bałcki (1504, 1516, 1517); wielki komtur (1518-1521).

Pochodził z Frankonii. Gniazdem tego rodu był otoczony fosą wodną zamek Bach w Badenii-Wirtembergii.

Opis herbu: W polu błękitnym róg skręcony w pasy srebrno-czerwone ze złotym obrzeżem (utożsamiany też z muszlą ślimaka morskiego). W klejnocie róg jak w godle. Labry błękitne podbite czerwienią.

CASTELALT (także: Castelat, Kastelalt) **von Bernhart**, brat-rycerz konwentu ryńskiego (1503); piwniczy konwentu ryńskiego (1505, 1510); prokurator tylżycki (1514, 1516); prokurator pasłęcki (03.11.1516-14.12.1517); prokurator labiawski (1517-1519).

Pochodził z rodu, który swój początek bierze z doliny padweńskiej. Ród był już odnotowany w 1252 roku, a jego gniazdo rodowe Kastelalt (Tasein) koło Schlandersbergu leżało w granicach Arcyksięstwa Austriackiego (obecnie Castello Tesino w północnych Włoszech). Ród uznany za wymarły w 1 połowie XVI wieku.

Opis herbu: W polu srebrnym trzy czerwone pasy w skos. W klejnocie pomiędzy dwoma srebrno-czerwonymi rogami bawolimi tors brodatego mężczyzny w srebrnej szacie, na której trzy czerwone ukośne pasy, ze srebrnym kołnierzem i czerwoną czapką stożkową ze srebrnym wyłogiem. Labry srebrne podbite czerwienią.

DAMNITZ (także: Damentz, Damis, Damitz, Dampnitz, Domnitz) **von Hans**, wójt pomezański (1492); prokurator morąski (1493-1495); komtur domowy pasłęcki (od 1502).

Pochodził z rodu staromarchijskiego osiadłego w księstwie pomorskim, wzmiankowanego już w 1 połowie XIII wieku. Zapewne jego gniazdem rodowym była miejscowość Damis (Dahme) w Brandenburgii. Ród rozrodził się w ziemi chojeńskiej (Smolnica 1337), gorzowskiej (Kamień Wielki 1350) i myśliborskiej (Chłopowo 1353). W XIV-XVI wieku główną siedzibą rodu był Rościn koło Myśliborza.

Opis herbu: W tarczy srebrnej dwudzielnej w pas, w polu prawym pas czerwony, w polu lewym trzy słupy czerwone. W klejnocie czerwona czapka stożkowa z wyłogiem srebrnym i trzema czarnymi piórami kogucimi zatkniętymi na końcu. Labry srebrne podbite czerwienią.
Odmiana herbu von Damnitz widnieje w kościele w miejscowości Sokółsko (niem. Falkenstein) w Lubuskiem, w gminie Strzelce Krajeńskie.

DIEBEN von Matthias (Matz), prokurator moląski (1502, 1503); prokurator przezmarski (1505); brat-rycerz konwentu pasłęckiego (około 1516); namiestnik zastępujący komtura pasłęckiego (1515-1516); namiestnik sambijski (1517).

Zapewne był przedstawicielem rodu o nieznanym pochodzeniu, którego przedstawiciele posiadali majątki ziemskie w okolicy Ragnety. Ród uznany za wymarły.

Opis herbu: W polu srebrnym czarna głowa bycza. W klejnocie czerwona kolumna, na której końcu zatknięty pęk czarnych piór kogucich. Labry srebrne podbite czernią.

DIESENBERG von Graf Wilhelm, komtur pasłęcki (1507).

Zapewne pochodził z rodu baronów i hrabiów Spiegel zum Desenberg (także: Diesenberg). Ich gniazdem rodowym był zamek Daseburg położony na górze Desenberg lub Diesenberg koło Warburga w Westfalii.

Opis herbu: W polu czerwonym trzy srebrne kule z obrzeżami złotymi w układzie 2 i 1. W klejnocie dwa czerwone skrzydła orle, na każdym kule jak w godle. Labry czerwone podbite srebrem.

DONNERSBERG von MARSCHALK Gilk (Kilian), brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1503-1508); kompan komtura ryńskiego (1508, 1509); kuchmistrz pasłęcki (od 1518); kompan komtura szestnowskiego (1525).

Do Zakonu Krzyżackiego wstąpił w 1501 roku. Pochodził z rodu ministeriałów biskupów Augsburga. Ród ten pisał się z miejscowości Oberndorf położonej w Szwabii.
Przydomek „Marschalk" nosiło wiele rodów niemieckich. Słowo to oznaczało wysokiego urzędnika, namiestnika wojskowego lub sądowego, jakiegoś pana terytorialnego, np. króla, hrabiego, czy biskupa.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Heinrich Marszalk, zastępca wójta bratiańskiego (1410-1411); komtur kowalewski (1413-1415); komtur domowy królewiecki (1418-1421); wójt biskupa sambijskiego (1421-1423); wójt tczewski (1424); komtur toruński (1424-1428); wójt papowski (1435); komtur świecki (1430-1434); komtur radzyński (1436-1438).
- Jurge Marszalk, podkompan wielkiego mistrza (†1410 Grunwald).

Opis herbu: W polu srebrnym cztery błękitne pasy blankowane. W klejnocie srebrna czapka stożkowa w pasy jak w godle, z zatkniętym na jej czubku pękiem srebrnych piór strusich. Labry srebrne podbite błękitem.

DRAHE (także: Drohe, Trahe, Trohe, Troye) **von Michael**, wójt biskupa pomezańskiego (1510, 1521-1523); namiestnik kętrzyński (1513); namiestnik zastępujący komtura pasłęckiego (03.02.1514-25.02.1515/1516); zastępujący wójta sambijskiego (1517); zastępujący prokuratora pruskoiławskiego (1518); komtur królewiecki (1525).
Ród, z którego pochodził, należał do tzw. szlachty odwiecznej, a jego przedstawiciele posiadali majątki w krainie Wetterau w Hesji. Na początku XVI wieku przedstawiciele tego rodu nabyli znaczne posiadłości ziemskie, szczególnie w Sambii i w ziemi prabuckiej. Ród ten wymarł w 1 połowie XVII wieku.
Inni urzędnicy tego nazwiska:
- Bernhart von Drahe, prokurator kętrzyński (1484).
- Emmerich von Drahe, komtur ostródzki (1480-1488); komtur pasłęcki (25.07.1489-04.05.1492).
- Heinrich von Drahe, komtur bałgijski (1419-1424).
- Helferich von Drahe, komtur ragnecki (1410-1412); komtur pokarmiński (1412-1416, 1424-1427); komtur gdański (1416-1418); prokurator międzyłęski (1427); prokurator lochsztacki (1443-1446).
- Simon von Drahe, podkompan wielkiego mistrza (1481-1483); nadkompan wielkiego mistrza w latach (1483-1484); prokurator szczytnowski (1492); komtur pasłęcki (17.07.1492-18.07.1499); wielki komtur (1499-1514).

Opis herbu: W polu czarnym trzy srebrne liście lilii wodnej w roztrój. Na hełmie dwa czarne skrzydła orle w słup, na każdym liście lilii wodnej jak w godle. Labry czarne podbite srebrem.

EBERSBERG von WEYHERS (także: Weyers; Weyhers) **Hermann**, brat-rycerz konwentu pasłęckiego (1500); zastępca mistrza młyńskiego bartoszyckiego (1502); brat-rycerz w konwencie piskim (1502).

Pochodził z frankońskiego rodu rycerskiego, którego gniazdem był zamek Ebersburg położony w lesie na południowy zachód od Poppenhausen.

Opis herbu: W polu błękitnym srebrna lilia heraldyczna. W klejnocie dwa błękitne skrzydła orle, na których lilie jak w godle. Labry błękitne podbite srebrem.

ERLICKHEIM (także: Erlichheim) **von George**, brat-rycerz w konwencie lochsztackim (od 1509); brat-rycerz w konwencie królewieckim (od 1513); kompan prokuratora lochsztackiego (od 1516); brat-rycerz konwentu pasłęckiego (około 1516).

Pochodził z rodu ministeriałów, którzy pojawili się w okolicy Staufen w Szwabii. Zapewne swoje nazwisko utworzyli od nazwy miejscowości Erligheim położonej na zboczu masywu Stromberg koło Ludwigsburga w Badenii-Wirtembergii.

Opis herbu: W polu zielonym srebrny lew wspięty. W klejnocie wazon, w nim trzy pióra pawie. Labry zielone podbite srebrem.

HAUGWITZ (także: Haubitz) **von Hans** (†1513), wójt przezmarski (1491); prokurator szczytnowski (1493-1498); rycerz konwentu pasłęckiego (1501); szpitalnik pasłęcki (1502).

Pochodził z odwiecznego rodu wywodzącego się z miejscowości Hubitz koło Borna w Miśni. W połowie XIII wieku przedstawiciele rodu nabyli dobra w Górnych Łużycach, skąd w 1289 roku przybyli na Śląsk. Według legendy herb otrzymali już w II w. n.e., gdy plemiona Markomanów napierały na północne prowincje Imperium Rzymskiego.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Heidenreich von Haugwitz, komtur papowski (1326-1330).
- Ulrich von Haugwitz, wójt tczewski (1323-1326); komtur toruński (1327-1328); komtur słupski (1329-1334); brat-rycerz w konwencie królewieckim (1337).

Opis herbu: W polu czerwonym czarna głowa barania w koronie złotej. W klejnocie głowa barania w koronie złotej, z której wystają trzy pióra strusie: prawe-srebrne; środkowe-czerwone; lewe-czarne. Labry czerwone podbite czernią.

HELMSTATT (także: Helmstadt) **von Hans**, brat-rycerz w konwencie bałgijskim (1475); prokurator piski (1474, 1476, 1479); prokurator szczytnowski (1483); brat-rycerz konwentu pasłęckiego (około 1501); szpitalnik królewiecki (od 1501).

Pochodził z Frankonii, gdzie panami Helmstatt był ród rycerski, który wyszedł z warstwy ministeriałów. Główna linia rodu dziedziczyła w sąsiednim Neckarbischofsheim.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Stephan von Helmstatt, prokurator tylżycki (1513).

Opis herbu: W polu srebrnym czarny kruk kroczący. W klejnocie dwa rogi bawole, prawy-czarny i lewy-srebrny. Labry srebrne podbite czernią.
Linia rodu von Helmstatt zu Bischofsheim miała w klejnocie dwa rogi bawole, natomiast linia von Helmstatt zu Helmstadt – tors kruka.

HERBILSTADT (także: Herbilstatt) **von Stephan** (Steffan) (†1521), kompan prokuratora tapiawskiego (1511-1513); prokurator tylżycki (1514); prokurator pasłęcki (1518-1520).

Zapewne pochodził z frankońskiego rodu von Herbilstadt z okręgu rycerskiego Rhön-Werra. Stephan von Herbilstadt dowodził obroną Pasłęka, kiedy w styczniu 1520 roku wojska polskie przypuściły szturm na miasto. Za nieudolność, pozbawiono go jednak dowództwa.

Opis herbu: W polu srebrnym trzy czerwone kły w pas, wychodzące z lewej krawędzi tarczy. W klejnocie dwa skrzydła orle, na każdym kły jak w godle. Labry srebrne podbite czerwienią. Wizerunek herbu rodu von Herbilstadt widnieje na płycie nagrobnej Piotra von Dohna, znajdującej się w kościele parafialnym p.w. Świętych Piotra i Pawła w Morągu.

Istniał jeszcze ród tego nazwiska, który pieczętował się innym herbem.
Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w pas, w polu lewy trzy pasy czerwone, w polu prawym trzy róże czerwone jedna nad drugą. W klejnocie tors fauna w sukni czerwonej. Labry srebrne podbite czerwienią.

HERMSDORFF von Leonhard, brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1518); brat-rycerz w konwencie pasłęckim (po 1518).

Miał pochodzić z Miśni. Ród miśnieński von Hermsdorf był jednego pochodzenia z rodem von Hermannsdorf, który wywodził się ze wsi Hermannsdorf koło Passau w Dolnej Bawarii. Pierwsza wzmianka o antenacie tego rodu jest zawarta w dokumencie z XIII wieku. Powiązania z innymi rodami tego nazwiska, np. von Hermsdorff ze wsi Hermsdorf koło Ruhland w Górnych Łużycach, dotychczas nie udało się potwierdzić. Jednak biorąc pod uwagę istotne różnice w herbach poszczególnych rodów tego nazwiska (W tarczy pas, na nim trzy głowy męskie, w klejnocie tors mężczyzny; w tarczy pół pielgrzyma z laską w prawej ręce, w klejnocie dwa skrzydła orle) należy sądzić, że nie były one ze sobą powiązane genetycznie.

Opis herbu: W polu czerwonym trzy srebrne róże heraldyczne w układzie 2 i 1, nad którymi dwie złote głowy gryfie zwrócone jedna w prawo druga w lewo. W klejnocie pomiędzy dwoma srebrnymi głowami gryfów pęk czarnych piór kogucich. Labry z prawej czerwone podbite złotem, z lewej czerwone podbite srebrem.

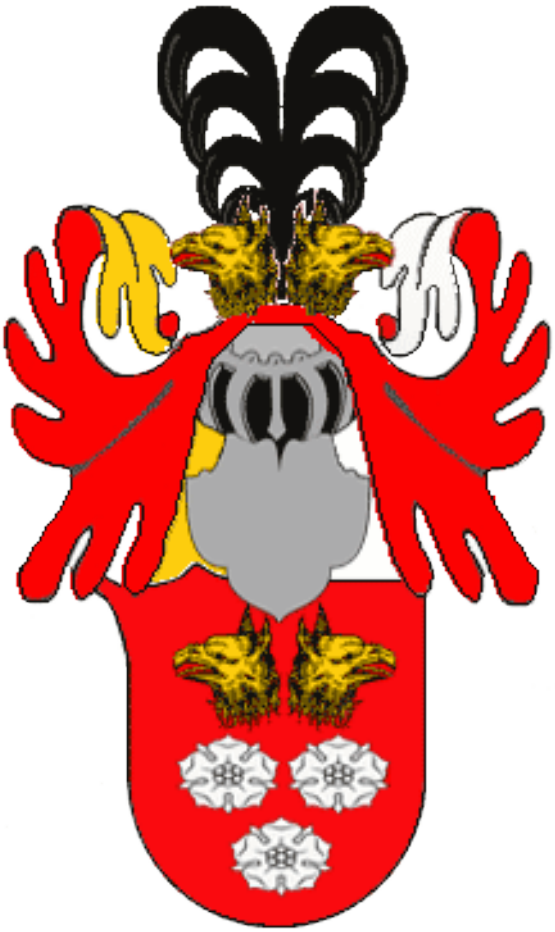

KETTING Melchior, kompan komtura pasłęckiego (od 1516).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Miał pochodzić z Nadrenii-Palatynatu.
Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Peter Ketting, komtur domowy w Fischhausen [pol. Rybaki] (1395, 1399).
Herb nieustalony.

LEHWALD (także: Lawalde, Lehwaldt) **von Georg**, szpitalnik pasłęcki (około 1502).

Przedstawiciel prastarej szlachty dolnołużyckiej, której gniazdem rodowym była miejscowość Lawalde w Saksonii. Łużycka linia rodu wymarła, ale ród był kontynuowany przez potomków Ferdinanda von Lawalde, który w XV wieku przybył do Prus.

Opis herbu: W polu złotym ramię prawe w rękawie czerwonym z przewieszoną opaską srebrną, trzymające w dłoni pierścień złoty z kamieniem czerwonym. W klejnocie pół panny ukoronowanej w sukni czerwonej, trzymającej pierścień, taki jak w godle, której koronę zdobią trzy srebrne pióra bażancie. Labry złote podbite czerwienią.

LOCHEFF (także: Lochow) **von SCHENCK Rüdiger**, komtur domowy ostródzki (1495-1498); komtur domowy pasłęcki (1512-1513).

Zapewne pochodził z rodu brandenburskiego zamieszkującego w krainie Jerichow w okolicy Magdeburga, którego gniazdem rodowym była miejscowość Lochow, Występowanie rodu jest poświadczone w dokumentach z 1350 roku. Rodu tego nie należy mylić z saksońskim rodem von der Lochau. Rüdiger Schenck, szpitalnik, w 1520 roku wchodził w skład dowództwa obrony Pasłęka.

Opis herbu: W polu błękitnym trzy brodate głowy w srebrnych hełmach szturmowych w układzie 2 i 1. W klejnocie tors mężczyzny w sukni błękitno-srebrnej i w srebrnym hełmie szturmowym, na którym po bokach zatknięte po trzy czarne pióra kogucie. Labry błękitne podbite srebrem.

SCHAUENBURG (także: Schauenberg, Schaumberg) von Wilhelm, pochodził z Frankonii, podkompan wielkiego mistrza (1498, 1499); prokurator barciański (1495, 1500, 1522); wójt pasłęcki (1500-1503).

Pochodził z szeroko rozgałęzionego rodu frankońskiego, którego gniazdem był zamek Schaumburg koło Schalkau w Turyngii, na granicy z Bawarią.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Adam von Schauenberg, wójt biskupa sambijskiego (1417).
- Hans von Schauenburg, prokurator tapiawski (1413); prokurator gierdawski (1415-1416); prokurator wystrucki (1429-1431); prokurator lochstacki (1447).
- Thomas von Schauenburg, brat-rycerz w konwencie ostródzkim (1498).

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w pas, pole dolne błękitne, pole górne podzielone w słup na prawe – srebrne i lewe – czerwone. W klejnocie tors mężczyzny w płaszczu czerwono-srebrnym oraz czerwonej czapce stożkowej z zatkniętym na jej czubku pękiem piór kogucich. Labry z prawej strony tarczy czerwone podbite srebrem, z lewej strony tarczy srebrne podbite czerwienią.

SCHENK Eberhard, szpitalnik pasłęcki (1503, 1507); wójt biskupa sambijskiego (1514).
W średniowieczu określenie Schenk lub Schenck było związane m.in. z nadzorem dworskich winnic, piwnic i tawern winiarskich. Często ten urząd powierzano ministeriałom, którzy wchodzili w szeregi niższej szlachty. Jednak od końca średniowiecza, to określenie nie było już związane z żadną funkcją i stało się dziedziczonym przydomkiem.

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Być może pochodził z tego samego rodu, co Rüdiger Schenck von Locheff.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska lub przydomku:
- Alfrich Schenk, prokurator dąbrównowski (1332-1335); komtur domowy dzierzgoński (1335-1336, 1339); komtur domowy pokrzywieński (1341). Jego imię sugeruje, że pochodził z Miśni lub Turyngii, ale najprawdopodobniej pochodził z rodu von Dönstedt, ministeriałów kościoła w Halberstadt w Saksonii.
- Johann Schenk, nadzorca spichlerza w Ostródzie (1446).

Opis herbu: W polu błękitnym trzy brodate głowy w srebrnych hełmach szturmowych w układzie 2 i 1. W klejnocie tors mężczyzny w sukni błękitno-srebrnej i w srebrnym hełmie szturmowym, na którym po bokach zatknięte po trzy czarne pióra kogucie. Labry błękitne podbite srebrem.

SCHERTWITZ (także: Zchertwitz, Tschertwitz) **von Hans**, rybicki pasłęcki (1517).

Pochodził ze starego rodu z Dolnych Łużyc. W 1495 roku Hans von Schertwitz, wójt w Młynarach, otrzymał nadanie dóbr Barzyna k/Rychlik.

Opis herbu: W polu złotym orzeł błękitny z językiem i szponami czerwonymi. W klejnocie pomiędzy dwoma skrzydłami orlimi, prawym złotym i lewym błękitnym, trzy czerwone tulipany na łodygach zielonych. Labry złote podbite błękitem.

SCHÖNOW (także: Schönau) **von Matthias** (Matthäus), piwniczy ryński (1483-1486); prokurator roszczyński (Grünhof) (1491-1493); mistrz młynarski królewiecki (około 1498); piwniczy pokarmiński (1498); namiestnik komtura bałdzkiego (około 1502); członek konwentu kętrzyńskiego (od 1502); komtur domowy pasłęcki (od 1503); komtur domowy morąski (1504); komtur domowy prabucki (1509); kompan prokuratora pruskoiławskiego (1511); brat-rycerz w konwencie działdowskim (1513-1515).

Mógł pochodzić z rodu, który pisał się z Schönau koło Schlettstadt w Alzacji. W XIV wieku przedstawiciel rodu osiedlili się w południowym Schwarzwaldzie i tam wydzieliły się poszczególne linie: Schönau-Wehr, Schönau-Zell, Schönau-Schwörstadt i Schönau-Oeschgen.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w pas, w górnym polu czarnym dwa pierścienie złote, w dolnym polu złotym pierścień czarny. W klejnocie dwie głowy łabędzie, prawa czerwona, lewa srebrna. Labry z prawej czarne podbite złotem, z lewej złote podbite czernią.

SUNDHAUSEN von Fritz (†1515), brat-rycerz konwentu pasłęckiego (od 1508); brat-rycerz konwentu prabuckiego (1515).

Pochodził z Turyngii, gdzie występowały dwa różne rody szlacheckie o tej samej nazwie, prawdopodobnie ze sobą nie związane genetycznie. Jeden miał swoją siedzibę w Sundhausen, na północny wschód od Langensalza koło Gotha, a drugi pochodził z wioski Sundhausen (obecnie dzielnica Nordhausen). Oba rody były w Turyngii licznie rozrodzone i o niewielkim znaczeniu.

Opis herbu: W tarczy dwudzielnej w słup, w prawym polu złotym wilk czarny, w polu lewym czarnym trzy pasy srebrne. W klejnocie pomiędzy dwoma skrzydłami orlimi – prawym złoto-czarnym i lewym czarno-złotym, pół mężczyzny w szacie czarno-złotej i z taką opaską na głowie. Labry z prawej czarne podbite srebrem, z lewej złote podbite czernią.

THORHER (także: Doherr) **Eberhart** (†1506), komtur domowy ragnecki (1498); komtur domowy bałcki (1495, 1499); wójt pasłęcki (1503), prokurator barciański (1505, 1506).

Pochodzenia niezidentyfikowanego. Jeżeli należał do stanu szlacheckiego, to mógł pochodzić z jednego z rodów von Thorer.

Opis herbu: W polu srebrnym dwa czerwone rogi bawole barkami do siebie. W klejnocie tors łabędzia srebrnego z pióropuszem czerwonym oraz z zatkniętymi w nim ośmioma pękami piór złotych. Labry srebrne podbite czerwienią.

WETZHAUSEN von Truchsess Georg, prokurator kętrzyński (1487-1489); wójt pasłęcki (07.01.1505 – 07.07.1506); wójt działdowski (1493-1503); szpitalnik królewiecki (1513); wielki komtur (1514-1517).

Był przedstawicielem starego rodu baronów, którego siedziba rodowa mieściła się w niewielkim zamku Wetzhausen, położonym koło Stadtlauringen w Dolnej Frankonii. Przydomek Truchsess (pol. stolnik) nosiło kilka innych rodów, które zamieszkiwały masyw górski Odenwald obejmujący południową Hesję, Dolną Frankonię (Bawarię) oraz północną Badenię. Początki rodu sięgają 1176 roku. Nieprzerwany szereg genealogiczny tego rodu rozpoczyna się od Teodoryka (1289). Jego potomkowie służyli biskupom Würzburga.

Inni urzędnicy zakonni tego nazwiska:
- Jobst Truchsess von Wetzhausen, kompan wójta działdowskiego (1494); szpitalnik ostródzki (1498-1500); wójt działdowski (1505); prokurator nidzicki (1500-1513); komtur domowy królewiecki (1514); wielki komtur (1522-1523).
- Martin Truchsess von Wetzhausen (†1489), komtur ostródzki (1467-1477); wielki mistrz (1477-1489).

Opis herbu: W polu złotym dwie belki w pas szachowane czerwono-srebrno. W klejnocie między dwoma złotymi rogami bawolimi szachowanymi jak w godle, tors kobiety ukoronowanej w sukni czerwonej. Labry czerwone podbite srebrem.

Źródła i bibliografia:

1. AP Elbląg z/s w Malborku, *Lebendaten, Wappen und Siegel der Ordensritter*, 1886-1918.
2. Bayerischen Staatsbibliothek in München, *Sammelbandmehrerer Wappenbücher,* ok. 1530, sygn. 206/188, rkps.
3. Bayerischen Staatsbibliothekin München, *Das Wappenbuch Conrads von Grünenberg, Ritters und Bürgers zu Constanz*, Bayern 1602-1604, rkps.
4. Bayerischen Staatsbibliothekin München, sygn. Cod. icon. 308, Ortenburger Wappenbuch, Bayern 1466-1473, rkps.
5. Bayerischen Staatsbibliothekin München, sygn. Cod. icon. 312c, *Das Scheiblersche Wappenbuch*, XV-XVII w., rkps.
6. Bibliothek des Tiroler Landesmuseum Ferdinandeum, Bibliothek in Innsbruck, *Das Wappenbuch de Negri di S. Pietro in Calabino (Bibl. De Negri),*1329, rkps.
7. Schweizerischen Landesmuseum in Zürich und Zentralbibliothek Zürich, *Zürcher Wappenrolle*, ok. 1335/1345, rkps.
8. Arszyński M., *Budownictwo warowne Zakonu Krzyżackiego w Prusach (1230-1454*), Toruń 1995.
9. Arszyński M., *Zamki i umocnienia krzyżackie*, [w:] *Państwo Zakonu Krzyżackiego w Prusach. Podziały administracyjne i kościelne w XIII-XIV wieku*, tom 1, Toruń 2000.
10. Bernotat K. H., *Die Herren von Boventen*, Norddt., Familienkunde, 13, 1985.
11. Biskup M., *Ludność Zakonu Krzyżackiego we Frankonii w 1513 roku*, *Journal for Württemberg State History*, 1986.
12. Blažek C., *Preussische Grafen und Freiherren* (Ergänzungsband), [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band VII, Abt. 2, Nürnberg 1886.
13. Brzustowicz G. J., *Rycerstwo ziemi choszczeńskiej XIII-XVI wieku*, Warszawa 2004.
14. Buttlar-Elberberg R., *Stammbuch der Althessischen Ritterschaf*, Wolfhagen 1888.
15. Conrad G., *Preussisch Holland einst und jetzt*, Pr. Holland 1897.
16. Chęć A., Gancewski J., *Urząd leśniczego w państwie Zakonu Krzyżackiego - funkcjonowanie i znaczenie dla gospodarki*, Echa przeszłości, 10, 2009.
17. Delestowicz N., *Bracia Zakonu Krzyżackiego w Prusach (1310-1351). Studium prozopograficzne*, Kraków 2021.
18. *Deutsche Wappenrolle, verlegtbei Julius Hoffmann*, Stuttgard 1897.
19. Dolle J., *Studien zur Geschichte der Herren von Boventen*, Goltze 1994.
20. Donath M., *Die Grabmonumente im Dom zu Meissen*, Leipzig 2004.
21. Dorna M., *Bracia zakonu krzyżackiego w Prusach w latach 1228–1309. Studium prozopograficzne*, Poznań 2004.
22. Dorst L., *Schlesisches Wappenbuch oder die Wappen des Adels im Souverainen Herzogthum Schlesien der Grafschaft Glatz und der Oberlausitz*, Bd. 1-3, Görlitz 1847.
23. Ekdal S., *Das Soldbuchdes Deutschen Ordens 1410/1411. Die Abrechnungenfür die Soldtruppen*, Tl.1- 2, Köln-Weimar-Wien 1988, 2010.
24. Engel B., *Die Mittelälterlichen Siegel des Thorner Rathsarchivs mit besonderer Berücksichtigung der Ordensbeamte und Städte*, Thorn 1895.
25. Gizowski M., *Herby patrycjatu gdańskiego*, Kraków 1998.
26. Gotówko P., *Rotacje osobowe w Zakonie Krzyżackim w Prusach między przeniesieniem siedziby Wielkiego Mistrza do Malborka a bitwą pod Grunwaldem (1310–1409)*, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 3, 2023.
27. Heckmann D., *Amtsträger des Deutschen Ordens in Preußen und in den Kammerballeien des Reiches (oberste Gebietiger, Komture, Hauskomture, Kumpane, Vögte, Pfleger, Großschäffer)*, Werder 2011-2014.

28. Heideloff v. C. A., Eye v. A. J. L., *Deutsches Fürsten- und Ritter-Album der Marianischen Ritterkapelle in Haßfurt,* Stuttgart 1868.
29. Hefner v. O. T., *Der Adel des Königreichs Preußen. Grafen und Freiherren,* [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band III, Abt. 1, Nürnberg 1859.
30. Hefner v. O. T., Grenser A., G. A. v. Mülverstedt, *Der blühende Adel des Königreichs Preußen. Edelleute*, [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band III, Abt. 2, Nürnberg 1878.
31. Jähnig B., *Wykaz urzędów. Dostojnicy Zakonu Krzyżackiego w Prusach*, [w:] *Państwo Zakonu Krzyżackiego w Prusach. Podziały administracyjne i kościelne w XIII-XVI wieku,* praca zbiorowa pod red. Z. H. Nowaka, Toruń 2000.
32. *Jahrbuch des Deutschen Adels,* Bd. 1-3, Berlin 1896-1899.
33. *Johann Siebmachers Wappenbuch von 1605,* Dortmund 1994 (reprint).
34. Jóźwiak S., *Centralne i terytorialne organy władzy Zakonu Krzyżackiego w Prusach w latach 1228-1410. Rozwój - przekształcenia – kompetencje*, Toruń 2012.
35. Jóźwiak S., Dienerzy w służbie zakonu krzyżackiego w Prusach w drugiej połowie XIV – pierwszej połowie XV wieku Liczebność, utrzymanie, zakwaterowanie, Zapiski Historyczne, tom LXXXIII, rok 2018, zeszyt 1.
36. Jurek T., *Obce rycerstwo na Śląsku do połowy XIV wieku*, Poznań 1998.
37. Jünemann J., Die Güter der Herren von Boventenzwischen Harz und Fulda im 15. Jahrhundert, GöttingerJahrbuch, Bd. 10, 1962.
38. Karczewska T., *Przegląd pieczęci pruskich z dokumentów traktatu toruńskiego z 1466 roku*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 4, 1962.
39. Kasiske K., Die Siedlungstätigkeit des Deutschen Ordens im Sulichen Preußen bis zum Jahr 1410, Königsberg 1934.
40. Kneschke E. H., *Neues allgemeines deutsches Adels-Lexicon,* Bd. 1-9, Leipzig 1859-1870.
41. Knyżewski M., *Kształtowanie się siedzib niższych urzędników krzyżackich w Prusach właściwych*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Archaelogica 31, 2016.
42. Kostecki R., *Pasłęccy urzędnicy krzyżaccy (1318-1520)* [Geyer; v. Boventin; Koswitz; Mauer; v. Redern; v. Wenkheim; v. Baldersheim; v. Merheim; v. Waltershausen; v. Lichtenheim, v. Angelloch; v. Drahe; Truchsess v. Wetzhausen; Schenck v. Lochow; v. Castellalter; Reuss v. Plauen], Głos Pasłęka, dodatek specjalny do nr 9 (80), 1997.
43. Kostecki R., *Herby pasłęckich urzędników krzyżackich* [v. Baldersheim; v. Merheim], Głos Pasłęka, nr 12 (95), 1998; [v. Bovenden; v. Angelloch], Głos Pasłęka, nr 1 (96), 1999; [von Drahe], Głos Pasłęka, nr 4 (99), 1999; [v. Herbilstadt], Głos Pasłęka, nr. 10 (129), 2001.
44. Kostecki R., *Herby w kościele gotyckim w Mariance koło Pasłęka*, *Gens*, 2011-2012.
45. Krajniak R., *Dostojnicy i urzędnicy zakonu niemieckiego do 1525 r. Uwagi i uzupełnienia do spisów opracowanych przez Dietera Heckmanna*, Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym, t. 60 (4), 2021, s. 211-245.
46. Krane v. A., Hildebrandt A. M., *Wappen- und Handbuch des in Schlesien (einschliesslich der Oberlausitz) landgesessenen Adels*, Görlitz 1901-1904.
47. Ledebur v. L., *Adelslexikon der Preußischen Monarchie*, Bd. 1-3, Berlin 1855-1858.
48. Luneberg M., *Monumenta nobilitatis antiquae familiarum illustrium, imprimis, ordinisequestris in ducatibus, Bremensi & Verdensi*, Brema 1708.
49. Manstein v. E., *Wappen, Grabmäler, Kirchenbücher, etc. in ostpreußischen Kirchen,* Vierteljahrsschrift für Wappenkunde, Bd. 41, H. III, 1913.
50. Mikulski K., Kopiński K., *Herbarz patrycjatu toruńskiego*, tom. I, Toruń 2008.
51. Mülverstedt v. G. A., *Ausgestorbener preußischer Adel, Provinz Preußen (Ost- und Westpreußen,* [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band VI, Abt. 4, Nürnberg 1874.
52. Mülverstedt v. G. A., *Der abgestorbenepreußische Adel, Provinz Preußen (Ost- und Westpreußen).* (Ergänzungen), [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band VI, Abt. 4, Nürnberg 1874.

53. Mülverstedt v. G. A., *Ausgestorbener preußischer Adel, Provinz und Mark Brandenburg*, [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band VI, Abt. 5, Nürnberg 1880.
54. Mülverstedt v. G. A., *Ausgestorbener preußischer Adel, Provinz Brandenburg*. (Ergänzungen), [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band VII, Abt. b, Nürnberg 1900.
55. Mülverstedt v. G. A., *Der preußische Adel. Edelleute* (Nachträge und Verbesserungen), [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band III, Abt. 2, Bd. 2, Teil 1, Nürnberg 1906.
56. Mülverstedt v. G. A., Der *preußische Adel. Freiherren und Grafen* (Nachträge und Verbesserungen), [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band III, Abt. 2, Bd. 2, Teil 2, Nürnberg 1906.
57. Mülverstedt v. G. A., *Die Beamten und Konventsmitglieder in der Verwaltungsbezirken des Deutschen Ordens des Oberländischen Kreises*, Oberländische Geschichtsblätter, H. 2, Königsberg Pr. 1900.
58. Mülverstedt v. G. A., *Die Beamten und Konventsmitglieder in der Verwaltungsbezirken des Deutschen Ordens innerhalb Masuren*, *Mitteilungen der Literarischen Gesellschaft Masovia*, H. 6, 1900.
59. Paravicini W., *Verlorene Denkmäler europäischer Ritterschaft: Die heraldischen Malereien des 14. Jahrhunderts im Dom zu Königsberg*, [w:] *Kunst und Geschichte im Ostseeraum, Homburger Gespräche*, Heft 12, Kiel 1990.
60. Powierski J., *Dzieje ziemi pasłęckiej do schyłku XIII w.* [w:] *Pasłęk z dziejów miasta i okolic 1297-1997*, Olsztyn 1997.
61. Radzimiński A., *Przy stole rycerzy i duchownych Zakonu Krzyżackiego w Prusach*, [w:] Życie codzienne w regionie kujawsko-pomorskim, pod red. Waldemara Rozynkowskiego i Małgorzaty Strzeleckiej, Toruń 2011.
62. Rahrbach A. P., *Reichsritter in Mainfranken. Zu Wappen und Geschichte fränkischer Adelsfamilien-Die Siebmacherschen Wappenbücher. Die Familienwappen deutscher Landschaften und Regionen*, Band 2, 2003.
63. Rietstap J. B., *Armorial Général*, Gouda 1861, 1884-1887.
64. Rząd R., Zespoły heraldyczne w dekoracji Wielkiego Refektarza na Zamku Śrenium w Malborku w XIX i XX wieku, [w:] Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego nowej serii t. I (XII), Warszawa 1993.
65. Schmidt B., *Die Reußen, Genealogie des Gesamthauses Reuß älterer und jüngerer Linie, sowie der ausgestorbenen Vogts linien zu Weida, Gera und Plauen und der Burggrafen zu Meißen aus dem Hause Plauen*, Schleiz 1903.
66. Schmutz K., *Historisch-topographisches Lexicon von Steyermark* Bd. 1- 4, Graz 1822.
67. Schultes J. A., *Diplomatische Geschichte des Gräflichen Hauses Henneberg*, Tom 2, 1791.
68. SeylerG. A., *Abgestorbener Bayerischer Adel*, [w:] *Siebmacher's Wappenbücher*, Band VI, Abt. 1, Teil 3, Nürnberg 1906.
69. Schrot M., *Wappenbuch Des Heiligen Römischen Reichs und allgemainer Christenheit in Europa*, München, 1580, Regensburg, Staatliche Bibliothek.
70. Spiessen v. M., Hildebrandt A. M., *Wappenbuch des Westfälischen Adels*, Bd. 1-2, Görlitz 1901–1903.
71. Ströhl H. G., *Deutsche Wappenrolle*, Köln 1897 (reprint).
72. Tyroff J. A., *Wappenbuch des österreichischen Monarchie*, 1831-1868.
73. Voigt J., *Namen-Codex der Deutschen Ordens-Beamten, Hochmeister, Landmeister, Großgebietiger Komthure, Vögte, Pfleger, Hochmeister-Kompane, Kreuzfahrer und Söldner-Hauptleute in Preußen*, Königsberg 1843.
74. Volborth v. C. A., *Usi, regole e stili in araldica*, Milano 1992.
75. Wolfert A. F., *Aschaffenburger Wappenbuch*, Geschichts- und Kunstverein Aschaffenburg e.V., Schriftenreihe, Band 20, Aschaffenburg 1983.
76. Zobel R., *Wappen an Mittelrhein und Mosel*, Demand 2009.